

Volikogu määrused lk 4 | Valla külade päev sõnas ja pildis lk 10–11 | Tantsureisid ja laste laagrisuvi lk 14–16 | Teated lk 23

Loomulikult on meie vald alles üsna uus nähtus maailmakaardil, õrnas eas ja lapsekingades, aga üheskoos ja ühte jalga käies oleme edukad. Just nii sammuti 1. augustil valla külade päeval ja see tuli hästi välja!

Usku tulevikku peab olema!

Äsja taasiseseisvunud Eesti vabariigis 1993. aastal ütles Lennart Meri ühes oma esimeses kõnes vabariigi presidendina: “Ma sõitsin eile läbi Eestimaa ja kõnelesin Tartus, Viljandis ja Pärnus. Ma nägin Eestimaad otsekui esimest korda: see on uus maa, täis lootust ja tulevikku, aga samas ka raskete probleemidega. Praegu me elame idealismist rohkem kui leivast.”

Tahan loota, et see idealism, millest Lennart Meri rääkis, ei ole ka praegu kuhugi kadunud. Küll aga ei saa lõputult elada vaid unistustes, unustades reaalsust. Viimase 24 aasta jooksul oleme kogunud, et on toimunud suured muutused, samas ka mõtlemapanevad tagasilöögid. Pettumuse ja tagasilöökidest vältimiseks oleme ehk liiga vähe kuulanud elanike arvamusi ja seisukohti. Või ei ole inimesed selgelt ja nõudlikult oma seisukohti väljendanud, et kuulamine muutuks juhtide kohustuseks.

Edasi saab meid viia iseseisva riigina vaid usk meie iseolemisse ja vabasse tulevikku ning rahvuse ja kultuuri püsimisse, mis oli ka kindlalt Eesti Vabariigi sünni

aluseks. Sinna juurde meie nõudlikkus eneste ja otsustajate suhtes.

Riik on nagu suur laev, mis muudab kurssi aeglaselt, sestap peavad meie riigijuhtide, aga ka vallavolikogu ja vallajuhtide tänased otsused olema kaugelt ettevaatavad ja inimeste huve arvestavad. Me kõik koos osaleme omamoodi ja omas rollis selle suure laeva tüürimises, nii riigi kui valla elus. Kas siis midagi tehes või tegemata jättes, öeldes või ütlemata jättes.

Soovin meile kõigile ilusat Eesti Vabariigi taasiseseisvumispäeva ja usku väikese riigi tulevikku!

Ene Saar
vallavanem

VALLAVALITSUSE TEATED

16.06.2015 istungil:

- muudeti Saarepeedi Kooli hoolekoogu koosseisu (kinnitatud 27.01.2015 korraldusega nr 83), arvates koosseisust välja lastevanemate esindaja Jana Hundi (kooli vanem aste) ning määrates Karmen Roosi asemel lasteaiariühma “Mesilased” vanemate esindajaks Gaily Männiku.
- tunnistati edukaks Kyte.ee OÜ poolt esitatud pakkumus Pärsti Lasteaia katlamaja rekonstrueerimise projekterimis- ja ehitustööde teostamiseks (riigihange nr 162673).
- OÜ-le Ramsi VK anti nõusolek tähtajatu vee erikasutusloa väljastamiseks, eesmärgiga kasutada põhjavett joogi- ja olmeveena ning juhtida heitvett suublasse. Vee erikasutus piirkond on Ramsi alevik, Päri, Heimtali, Savikoti, Pärsti, Tohvri, Mustivere ja Matapera küla ning Puiatu külas Erikooli piirkond.
- eraldati reservfondist Viiratsi Rahvamajale 3470 eurot rahvamaja kanalisatsioonitorustiku rahvomeerimiseks.
- MTÜ-le Mäeltküla Tööstuspark anti kuni viieks aastaks tasuta üürile (ühing tasub kommunaalkulud) korter Ehitajate tee 7 elamus.
- SA Holstre-Polli Tervisekeskuse nõukogu liikmeks Viljandi valla esindajana nimetati Anne Freimuth.

30.06.2015 istungil:

- Viljandi valla teede ja tänavate pindamise hanke tulemuste kinnitamisest tunnustati edukaks, kui kõige madalama maksumusega pakkumus, osatühingu Turgel Ehitus Grupp pakkumus summas koos käibemaksuga 65 848,80 eurot.
- “Ramsi Lasteaia tööprojekti koostamine” avatud hankemenetluse tulemu-

sed kinnitati ning edukaks pakkumuseks tunnustati OÜ Esplan pakkumus, kui kõige madalama maksumusega pakkumus, summas koos käibemaksuga 66 600 eurot.

- eraldati valla eelarvest tegevustöötust: kahele eraisikule summas 150 eurot (Pärsti Ömblusringi juhendajale transpordikulude katteks) ja 490 eurot (Karula küla laululava ja selle juurde kuuluvate pinkide värvimiseks ja õlitamiseks); 200 eurot MTÜ-le Rahetsema Külaselts Viljandimaa Jõustruktuuride päeva läbiviimise korraldamiseks ning 320 eurot MTÜ-le Tānassilma Külaselts Allar Jakobsoni 55. sünniaastapäevale pühendatud kontserdi korraldamiseks.
- muudeti Heimtali Põhikooli hoolekoogu koosseisu (kinnitatud 04.03.2014 korraldusega nr 172), määrates Kalle Räästase ja Maire Umbleja asemel vanemate esindajaks Riina Saaremettsa ja Timo Toominga; koosseisu lisati vanemate esindajana Jana Kuus.
- kinnitati lasteaia “Päikesekiir” Päri õppekoha lahtiolekuajaks tööpäeval kell 7.00 – 18.00.
- kinnitati Ramsi Rahvaraamatukogu lahtiolekuajad alates 1. juulist 2015 (vt teated lk 19).

Detailplaneeringu teated:

15.07.2015 korraldusega nr 864 algatati Peetrimõisa külas katastriüksuse 71501:002:0327 detailplaneeringu koostamine. Detailplaneeringu peamiseks eesmärgiks on krundi hoonestusala ja ehitusõiguse määramine. Detailplaneering ei ole üldplaneeringut muutev. Olulise keskkonnamõjuga tegevusi ette ei nähta.

30.06.2015 korraldusega nr 799 kehtestati Ramsi alevikus Ramsi tee 2, Turba tee 2, 4, 6, 8 ja 10 detailplaneering. Pla-

neering ei ole üldplaneeringut muutev. Planeeringuga määratakse kortermajade kõrvalhoonete ehitusõigus ja juurdepääsud. Olulise keskkonnamõjuga tegevusi ette ei nähta.

Teatame Valma külas katastriüksuste 89202:002:0114 ja 89202:002:0115 detailplaneeringu vastuvõtmisest 16.06.2015 korraldusega nr 730. Planeeringu peamiseks eesmärgiks on äri- ja puhkeotstarbeliste hoonete ja rajatiste ehitusõiguse määramine.

Planeeringu avalik väljapanek toimus 26.06.2015 kuni 10.07.2015 vallamajas ja valla veebilehel. Väljapaneku tulemuste avalik arutelu oli 13.07.2015 Valma infopunktis.

Teatame Jämejala külas katastriüksuste 62901:003:0058, 62901:003:0059, 62901:003:0060, 62901:003:0061 detailplaneeringu vastuvõtmisest 30.06.2015 korraldusega nr 798. Planeeringu peamiseks eesmärgiks on väikeelamu ja kõrvalhoonete ehitusõiguse määramine.

Planeeringu avalik väljapanek toimus 15.07.2015 kuni 29.07.2015 vallamajas ja valla veebilehel.

MÜÜA KINNISTUD:

Päikese kinnistu, Saarepeedi küla (vana vallamaja).

Oksjoni alghind 30 000 eurot. Avaldamine oksjoniportaalis osta.ee Lähedal kool, lasteaed, raamatukogu. Sobib ka turismiettevõtluseks. **Kitsetare tee 6, Heimtali küla** (endine lasteaed)

Oksjoni alghind 20 000 eurot. Avaldamine oksjoniportaalis osta.ee Lähedal mõisakool, spordihoone, raamatukogu ja hea bussiihendus linnaga.

OÜ Heimtali Hobusekasvandus 30

ETTEVÕTJAL KÜLAS

1985. aasta 26.juunil Heimtalis sigalatest ümberehitatud tallides trakeeni tõugu märavar-sa ANGARA (isa Topkii-ema Anapa) sünd oli märgilise tähendusega-pandi alus 30 aastat kestnud aretustööle Heimtalis.

Viljandi Näidissovhoosist alanud ja põllumajandusreformi käigus kolhoosi likvideerimisel loodud riigiettevõtte müügi teel sündinud osahing Heimtali Hobusekasvandus on tegutsenud eraettevõttena üle 18 aasta.

25. juunil kutsusin tänu avaldamiseks tallide juurde kasvanduse sünnile kaasaaitajad: Ilmar Mändmets, Kersti –Maie Alp, Arkadi Toom, Leemet Lõo, Jaanis Roos ja paljud teised, kes töötasid tallimeeste-ratsastajatena, olid ratsasportlased või muidu tihedamalt hobustega seotud.

Päeva juhatas sisse laste esitatud südantsoojendav hobukadrill. Annika Toomla näitas oma 10-aastasele Mirabeliale õpetatud koolisõidulelemente. Koplis esitleti nelja trakeeni varssa, täkkude Peron ja Preston ning Saksa eliitaku Lehndorff's järglasi.

Hobuüritus jätkus piduliku vastuvõtu-ga Viinaköögis ja tiigi kaldal. Tõsise panu-se kõhutäiteks andis Volli Grilli peakokk ja omanik Volli Raudsepp, lisades talle omaselt võrtsikaid lugusid.

Tervitajate hulgas olid Viljandi maa-vanem Erich Palm, Viljandi vallavanem Ene Saar ning paljud endised ja praegu-sed hobusekasvatajad. ETLL-i president prof Olev Saveli ning EHS-i aretustöö ju-hataja Andres Kallaste tänasid Heimtali hobusekasvanduses oma elutöö teinud, sel kevadel 80-ndast elutee verstaapostist möödunud Kersti-Maie Alpi.

Tänukõned ja hobusesõprade sõnavõ-tud panid mõtlema, et tõepoolest on tra-keeni puhasaretuse järjepidev hoidmine ja edasiarendamine Heimtalis tunnustust vääriv.

Tunnustus on kõigile neile, kelle kaas-abil on Heimtalis aretatud hobused olnud silmapaistvad ka maailma trakeenikas-vatuses. Tunnustus kõigile, kes on nende aastate jooksul töötanud tallis, laudas, põllul, töökojas või kontoris. Oma panu-se on andnud tallitüdrukud ja poisid, kes on nakatunud hobusearmastuse pisikust ja kes on veetnud enamuse oma vabast ajast tallides. Kindlasti ei saa kõigist las-test tippratsutajaid, kuid suhtlus hobu-sega ja looma mõistmine on teinud neid paremaks ja avatumaks.

Erilist tänu väärib aastaid ühiskond-likel alustel treener-ratsastajana noori juhendav Kairi Drabtsinskaja.

Hobusekasvatust eraettevõtlusena ei ole kindlasti ainult au ja uhkus ning läi-kimalöödud hobused.

Hobusekasvatust Heimtalis on suuresti missioon, mis on olnud edukas tänu toe-

tavale perele, loobumistele ja enda kulu-tatud närvidel. Endine Pärsti ja praegune Viljandi vald on toetanud valla elanikere-gistris olevate laste treeningutes osalemist.

Arve ja fakte:

Trakeeni hobune on soojaverelistest kauneim, õilsam ja kõige kõrgema vere-lisusega. Trakeen loodi ristates Ida-Prei-simaa kohalikke jõulisi tõuge täisvereliste ja araabia hobustega, mis andis neile nii kiiruse, elegantse liikumise ja vastupida-vuse. Tõug baseerub 1732. aastal asu-tatud Trakehneni kasvanduse hobuste populatsioonil.

Eestisse on trakeeni hobuseid toodud 20. sajandi algusest. Eesti trakeenide populatsioon on kujunenud 1960-ndate aastate keskpaigast kuni 1985. aastani Venemaalt imporditud trakeeni tõugu mära-dest ja täkkudest ning nende järglastest.

Trakeeni hobusel hinnatakse eelkõige tema suursugust trakeeni tõutüüpi - ho-bused on elegantsed ja harmoonilised, nende uhket olekut rõhutab väljendus-rikkus ja markantsus. Trakeeni hobuse liikumine on hoogne ja plastiline. Hea iseloom, tasakaalustatud temperament, intelligentsus, töövoime ja vastupidavus teevad ratsuteniste armastatud hobuse pal-judele ratsutajatele.

Heimtali Hobusekasvandus (momen-dil 80 hobust, neist trakeene 64, 2 poni, 4 eesti, 8 tori tõugu hobust) on üks suu-rematest trakeeni hobuste kasvandustest. Balti riikides on suurem vaid Leedu Ne-munase hobusekasvandus. Kasvanduse trakeene on müüdnud naabritele Soome, Läti, Venemaale, lisaks teistesse Euroopa riikidesse ja üle ookeni, USA-sse ja Ka-nadasse.

Heimtali Hobusekasvanduse treener ja takistussõitja Kairi Drabtsinskaja kiidab trakeene ja lisab, et aretuses panustatakse edule takistussõidus. Selle ratsaspordiala eredaima tähelelennu tegi 2014. aastal Heimtali Hobusekasvanduses aretatud ja Jane Uibopuule kuulunud Peron, kes nüüdseks jätkab karjääri Venemaal.

2004. aastal anti Eesti Hobusekasva-tajate Seltsile (EHS) trakeeni tõugu ho-

buste aretusregistri pidamise ja tõudoku-mentide väljastamise õigus. Kuna Saksa Trakeeni Liit on trakeeni tõugu hobuste originaaltõuraamatu pidaja Euroopa Liidus ja tunnustatud ka kogu maailmas, siis selle tõuaretusprogrammi jälgimine on kohustuslik kõigile trakeeni hobuste puhasaretusega tegelevatele tõuaretusor-ganisatsioonidele.

21.september 2007 tunnustati Ees-tis 21 trakeeni märaperekonda, neist 7 Heimtalis.

EHS-i 380-st liikmest 78 kasvatab tra-keene. Tõuraamatusse on kantud 361 hobust, nendest 205 mära.

5.septembril toimub Ülenurme Põllu-majandusmuuseumis järjekordselt TÕU-LOOM 2015, kus aasta parimale tõuare-tajale väljaantud karikatest on aastate jooksul enamiku karika klassis koju too-nud Heimtali Hobusekasvandus

Ratsutamistreeningud algajatele ja edasijõudnutele:

Annika Toomla

GSM +(372) 56 807 040 või

kairi.drabtsinskaja@mail.ee

www.facebook.com/

HeimtaliHobusekasvandus/

Üldinfo juhataja Peep Puna

tel +(372) 43 33083

GSM +(372) 50 22501

e-mail: peep.puna@mail.ee

www.hobusekasvandus.ee

**OÜ Heimtali Hobusekasvandus
71102 Heimtali Viinaköök
Viljandimaa**

Vallavolikogu 17. juunil toimunud istungil arutusel olnud teemad

Istungist võttis osa 22 vallavolikogu liiget.

- Otsustati osaleda MTÜ Eesti Mõisakoolide Ühenduse tegevuses ning valla esindajaks nimetati abivallavanem Sulev Kannimäe.

- Hajaasustuse programmi korraldamine delegeriti vallavalitsusele ning moodustati hajaasustuse programmi komisjon koosseisus: Mall Ingermaa, Andres Oper, Kalle Aavik, Tanel Raud ja Heino Lapp.

- Otsustati jagada Sultsi külas asuva Paistu kooli kinnistu maast 295 m² suurune maatükk kergliiklustee rajamise eesmärgil. Projekti realiseerimine parandaks õpilaste ja elanike liiklusohutust.

- Võõrandatakse Heimtali külas Kitsetare tee 6 asuv kinnistu (Heimtali lasteaia hoone).

Oksjoniportaalis osta.ee määrati oksjoni alghinnaks 20 000 eurot. Oksjoni korraldab ja tulemused kinnitab vallavalitsus.

- Kinnitati Viljandi Vallavalitsuse 2014. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne.

Kehtestati:

Viljandi valla aasta haridustöötajate statuut (määrus nr 79), mis reguleerib valla aasta haridustöötajate tunnustuse määramise alused ja korra. Aasta haridustöötajat ja aasta noort haridustöötajat tunnustatakse tänukirjaga ja preemiaga 1000 € (neto). Tunnustus antakse üle valla sünnipäeva üritusel;

Hoolekandeaustusse ööpäevaringsele hooldamisele suunamise ja Viljandi valla eelarvest hoolekandeteenuse eest tasumise kord (määrus nr 80). Määrus jõustub 1. septembril 2015.

Määrus reguleerib Eesti rahvastiku registri andmetel Viljandi vallas elavate isikute, kes terviseisundi, tegevusvõime languse ja/või elukeskkonna olukorra tõttu ei ole suutelised iseseisvalt elama ja kelle toimetulekut ei ole võimalik tagada muul viisil, kui suunata isik hoolekandeaustusse ööpäevaringsele hooldamisele ning vastava teenuse finantseerimist Viljandi valla eelarvest.

Viljandi valla jäätmevaldajate registri asutamise ja pidamise põhimäärus (määrus nr 81). Registri asutamise ja kasutusele võtmise eesmärgiks on:

- 1) pidada arvestust Viljandi valla haldusterritooriumil asuvate jäätmetekkekohtade ning korraldatud olmejäätmeveoga liitunud jäätmevaldajate kohta;

- 2) pidada arvestust Viljandi valla haldusterritooriumil korraldatud jäätmeveoga erandkorras mitteliitunud jäätmevaldajate kohta;

- 3) koguda andmeid ja pidada arvestust korraldatud jäätmeveo piirkonnas kasutatavate jäätmemahutite ning liikuvate jäätmevoogude kohta;

- 4) koguda jäätmeseadusega järelevalve teostamiseks vajalikke andmeid.

Jäätmeregister on eelkõige töövahend keskkonnaspetsialistile ja jäätmekäitlejale tagamaks korraldatud jäätmeveo korrektoimimine.

Viljandi valla jäätmehoolduseeskiri (määrus nr 82). Käesoleva määruse eesmärgiks on kehtestada Viljandi vallas uus jäätmehoolduseeskiri, mis vahetab välja seni kehtinud neli jäätmehoolduseeskirja. Jäätmeseaduse järgi sisaldab valla jäätmehoolduseeskiri:

- 1) jäätmekäitluse ja jäätmete hoidmise korralduse ning sellega seotud tehnilised nõuded, nagu kogumismahutite tüüp, materjal, suurus, mahutite alus ja paiknemine, ühiste kogumismahutite kasutamine;

- 2) jäätmetest tervisele ja keskkonnale tuleneda võiva ohu vältimise, või kui see ei ole võimalik, siis vähendamise meetmed, sealhulgas olmejäätmete regulaarne äravedu tiheasustusalalt vähemalt üks kord 4 nädala jooksul ja hajaasustusalalt vähemalt üks kord 12 nädala jooksul;

- 3) jäätmeveo piirkondade loetelu, kus liitumine korraldatud jäätmeveoga on kohustuslik;

- 4) korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmete käitlemise nõuded;

- 5) elanikelt kodumajapidamises tekkinud ohtlike jäätmete kogumise ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõtjale üleandmise korra;

- 6) valla territooriumil tervishoiu- ja veterinaarteenuse osutaja jäätmete käitlemise korra;

- 7) korraldatud jäätmeveoga hõlmamata ehitus- ja lammutusprahi käitlemise nõuded;

- 8) jäätmete kogumiskoha või -kohad, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasivedamiseks toimetada;

- 9) järelevalve korralduse jäätmekäitluse üle valla territooriumil;

- 10) valla territooriumil asuvate jäätmekäitluskohtade (jäätmejaam, ümberlaadimise koht jm), järelehoolduse

- 11) jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamise nõuded jäätmeliikide kaupa;

- 12) jäätmete kogumise korraldus hajaasustusalal;

- 13) suurjäätmete kogumiskohad, mis asuvad jäätmevaldajast maksimaalselt 15 kilomeetri kaugusel.

Jäätmehoolduseeskirjaga kehtestatakse nõuded Viljandi valla jäätmevaldajatele (sh ettevõtted, asutused, korteriühistud) ja Viljandi valla territooriumil tegutseva-

tele jäätmevedajatele, jäätmekäitlejatele, pakendiettevõtjatele ja taaskasutusorganisatsioonidele.

Määruse vastuvõtmisel tunnistatakse kehtetuks Paistu vallavolikogu 18.01.2011 määrus nr 2 "Paistu valla jäätmehoolduseeskiri", Pärsti vallavolikogu 16.05.2012 määrus nr 58 "Pärsti valla jäätmehoolduseeskiri", Pärsti vallavolikogu 16.05.2012 määrus nr 59 "Pärsti valla korraldatud jäätmeveo rakendamise kord", Saarepeedi vallavolikogu 16.06.2011 määrus nr 40 "Saarepeedi valla jäätmehoolduseeskiri" ja Viiratsi vallavolikogu 28.10.2010 määrus nr 24 "Viiratsi valla jäätmehoolduseeskirja uue redaktsiooni kehtestamine".

Viljandi valla korraldatud jäätmeveo rakendamise kord (määrus nr 83).

Käesolev määrus kehtestab Viljandi vallas korraldatud jäätmeveo rakendamise korra, milles määratakse ära jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu, veopiirkonnad, vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu suuruse määramise.

Kuna endise Paistu ja Viiratsi valla jäätmehoolduseeskirjad lubasid korraldatud jäätmeveoga hooajalist liitumist, siis on põhjendatud uues korras suvilates ja väikekohtades 1.maist kuni 30. septembrini jäätmemahuti tühjendamine tiheasustusalalt vähemalt üks kord 4 nädala, hajaasustuses üks kord 12 nädala jooksul. Kui varem sai volikogu määrata teenustasude kehtestamise piirmäärad, millest kõrgemat hinda ei saanud hankel osalenu esitada, siis nüüd vastavalt kehtivale jäätmeseadusele kujuneb hind riigihankel.

Määruse § 11 reguleerib korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabastamise tingimusi, mille kohaselt olmejäätmete valdaja võib taotleda korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabastamist, aga ka seda, et tema jäätmekonteineri tühjendamine toimuks käesoleva korras sätestust harvem. Selleks esitab jäätmevaldaja vallavalitsusele kirjaliku ja põhjendatud vormikohase taotluse. Taotluse menetlemisel juhendatakse jäätmeseadusest ning käesolevast korrast ja selle rahuldamise otsustab keskkonnaspetsialist, rahuldamata jätmise aga vallavalitsus oma korraldusega ühe kuu jooksul taotluse esitamisest alates.

Eluruumi alaliste kulude piirmäärad toimetulekutoetuse määramisel Viljandi vallas (määrus nr 84). Toimetulekutoetuse määramisel võetakse arvesse:

- 1) Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud norm, mis on 18 m² üldpinda perekonna iga liikme kohta ja lisaks 15 m² perekonna kohta;

2) normpinnana eluruumi üldpind, kui eluruumi tubade arv on võrdne selles eluruumis alaliselt elavate inimeste arvuga ja eluruumi üldpind on sotsiaalselt põhjendatud normist suurem;

3) üksi elava pensionäri eluruumi normpinnana kahetoalise korteri puhul korteri üldpind ja suurema arvu tubadega korteri puhul mitte rohkem kui 51 m².

Toimetulekutoetuse määramisel võetakse arvesse järgmised jooksvad kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud kehtestatud piirmäärade ulatuses:

1) korteriüür kuni 3 eurot 1 m² kohta kuus;

2) korterelamu haldamise kulu, sealhulgas remondiga seotud kulu kuni 0,4 eurot eluruumi normpinna ruutmeetri kohta kuus;

3) korterelamu renoveerimiseks võetud laenu tagasimakse kuni 0,5 eurot eluruumi normpinna ruutmeetri kohta kuus;

4) olmejäätmete veotasu vastavalt tegelikule kulule;

5) kütteks ja soojaveevarustuseks tarbitud soojusenergia:

- kaugküttega eluruumides kuni 5,0 eurot 1 m² kohta kuus;

- kaugkütteta eluruumides kütuse (puit, briket, kivisüsi, gaas) eest kuni 2,50 eurot 1 m² kohta kuus;

- elektriküttega eluruumides kuni 3 eurot 1 m² kohta kuus.

6) vee- ja kanalisatsiooniteenuste maksumus kuni 8,31 eurot inimese kohta kuus;

7) elektrienergia maksumuse kuni 35 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 10 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus;

8) majapidamisgaasi maksumus kuni 8 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 6 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus;

9) maamaksukulud kuni 0,2 eurot 1 m² kohta kuus, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind;

10) hoonekindlustuse kulud kuni 0,15 eurot 1 m² kohta kuus.

Eluruumi alaliste kulude hüvitamine toimub teenuse osutaja või kauba müüja poolt esitatud arvete alusel ja toimetulekutoetuse taotlusavalduse alusel. Eluruumi alaliste kulude tasumisel varem tekkinud võlgnevust ei arvata toimetulekutoetuse määramisel jooksvad kuul tasumisele kuuluvate alalise eluruumi alaliste kulude hulka ja see ei kuulu katmisele toimetulekutoetuse vahendite arvelt.

Kõik määrused leiab valla kodulehe dokumendiregistrist <http://www.viljandivald.ee/dokumendiregister> ja avalduste vormid <http://www.viljandivald.ee/teenused-ja-toimingud>

Edith Pruuli
teabespetsialist

Meelespea seapidajale ja metsas käijale

Seoses SAKi diagnoosimisega juba mitmes sigalas, tuleb igal loomapidajal kriitiliselt hinnata oma liikumisi ja toimetamisi isiklikus seapidamises hoones ja selle ümbruses. Ei saa teha erandeid, kas majapidamises on üks või tuhat siga, oht on kõigile ühesugune.

Iga loomapidaja on kohustatud tegeema omalt poolt kõik, et see viirushaigus hoida kodusigadest eemal. Selleks ka mõned meeldetuletused:

- tuleb piirata kõrvaliste isikute pääsemine loomakasvatushoonesse või -rajatisse; laudas käigu üksnes need inimesed, kes on loomade pidamise või talitamisega otseselt seotud

- loomakasvatushoonesse või -rajatisse saab siseneda ja välja tulla ainult desinfitseeriva ainega niisutatud märga desobarjääri läbides

- hoonesse või rajatisse sisenedes ja lahkudes tuleb vahetada üleriided ja jalatsid ning pesta ja desinfitseerida käed ja jalatsid; laudas tuleb kanda eraldi riideid ja jalanõusid, millega mujale ei minda ja mujal ei käida.

- loomapidamishoone tuleb tarastada nii, et on välistatud metsloomade ligipääs loomakasvatushoone või -rajatisse territooriumile ning kasutatavale söödale, veele ja inventarile; vältida tuleb viiruse pääsu lauta sööda või allapanuga

- ühes laudas kasutatavat inventari ei tohi teise lauta viia

- signi tuleb pidada suletud ruumis.

- mets- ja koduloomad (koerad-kassid) ei tohi sigadega kokku puutuda, ka oma pere koerad ja kassid ei käi laudas.

- laudas tuleb perioodiliselt teostada putukate ja näriliste tõrjet

- sigadele ei tohi sööta toidujäätmeid

- välisriigist Eestisse saabunud isik võib alles peale 48 tunni möödumist saabumisest minna loomakasvatushoonesse või -rajatisse

- soovist osta või müüa loomi, anna aegsasti loomaarstile teada (volitatud veterarst), et saaksid teada, kas ja milliseid uuringud on sigadele vaja teha

Seoses maikuust jõustunud sigade katku tõrje-eeskirja muudatusega peab seakasvataja teavitama piirkonda teinudavat volitatud veterinaararsti sea

oma tarbeks tapmise soovist vähemalt 48 tundi ette.

Infot selle kohta, kas loomapidaja majapidamine asub sigade aafrika katku riskipiirkonnas, saab maakonna veterinaarakeskusest või kohalikult volitatud veterinaararstilt.

Kohustus teavitada kodusea tapmisest oma tarbeks 48 tundi ette tuleneb sellest, et volitatud veterinaararst saaks eluslooma ja lihakeha üle vaadata ning vajadusel võtta proovid. Kui katkule viitavaid muutusi ei esine, väljastab volitatud veterinaararst veterinaartõendi.

Oma tarbeks tapetavate kodusigade üle tehtav täiendav veterinaarkontroll on seakasvatajale tasuta.

Terje Oper

Viljandimaa Veterinaarakeskuse juhataja

Tel. 435 0030

E-mail: terje.oper@vet.agri.ee

Volitatud veterinaararstid Viljandi vallas

Raissa Lepik piirkond: Paistu, Tõmbi, Rebase, Mustapali, Pirmastu, Luiga, Holstre, Pulleritsu, Lolu, Intsu, Hendrikumõisa, Viisu, Loodi, Aidu, Sultsi, Kassi küla

Meil: Raja.Lepik@mail.ee; telefon 515 1497;

Deesi Saarm piirkond: Vanamõisa, Kookla, Savikoti, Pärsti, Mustivere, Jämejala, Alustre, Pinska, Päre, Matapera, Sinialliku, Tohvri, Väike-Kõpu, Kingu, Puiatu, Rihkama, Leemeti, Tõreküla, Kiini, Marina, Raudna, Heimtali, Laanekuru, Kiisa, Turva, Vardi külad ja Ramsi alevik.

Meil: deesi.saarm@mail.ee; telefon 518 7335;

Aide Vendla piirkond: Aindu, Auksi, Karula, Kokaviidika, Moori, Peetrimõisa, Saarepeedi, Taari, Tobraselja, Tõnissaa-re, Võistre, Vägita Jõeküla, Kibeküla, Kuudeküla, Loime, Mäeltküla, Mähma, Rebaste, Ridaküla, Ruudiküla, Saareküla, Surva, Tusti, Tõnuküla, Tännassilma, Uusna, Valma, Vana-Võidu, Vanavälja, Vardja, Vasara, Verilaske külad, Viiratsi alevik ja A. Rohtla tapamaja.

Meil: aidevendla@hotmail.ee; telefon 5340 8292.

Metsas käies peaksime arvestama järgmist:

- ära puutu leitud metssea korjust ja väldi kontakti võimaliku nakkusohkliku materjaliga (nt eritised);
- surnud metssea leidmisel teavita kohalikku veterinaarakeskust või helista Veterinaar- ja Toiduameti vihjetelefonil 605 4750;
- pärast looduses viibimist puhasta oma riided ja jalanõud; pese riided pesumasinaga või hoiu neid 100°C juures 1 tund saunas; jalanõud ja kummist üleriideid leota kloori sisaldavas pesuvahendiga 1 tund.

Sigade Aafrika katku puudutav teave ja kontaktid on koondatud veebilehele www.seakatke.ee

Küsimusi ja infot taudikahtlusega loomadest saab jätta Veterinaar- ja Toiduameti vihjetelefonil 605 4750.

VILJANDI VALLAVALITSUS,
aadress: Kauba tn 9, Viljandi linn 71020,
registrikood 75038606

üldmeil: viljandivald@viljandivald.ee
SEB Pank EE23 1010 3020 0545 2008
Swedbank EE06 2200 2210 2928 2691
Danske Pank EE63 3300 3347 1329 0006

Kodanike vastuvõtt N 8-18, lõuna 12-12.30

kab. Ametikoht	Ametniku nimi	Telefon
203 vallavanem, kriisikomisjoni esimees	Ene Saar	435 0111; 507 0846
206 sisekontrolör	Salme Koplikask	435 0135
106 õigusnõunik	Anneli Lihulinn	435 0114
204 arenguspetsialist	Kati-Katri Koppel	435 0130; 5662 6624
Kantselei		
106 jurist	Inge Tiido	435 0137
106 vallasekretäri abi	Karmen Küünal Paltser	435 0113
304 infotehnoloogia spetsialist	Veiko Jüris	435 0116
304 infotehnoloogia spetsialist	Ott Pöder	435 0116
202 sekretär- asjaajaja	Kai Toss	435 0110
102 spetsialist	Ljubov Auksmann	435 0136
202 spetsialist	Sirje Lamp	435 0110
101 teabespetsialist	Edith Pruuli	435 0112
Majandusosakond		
205 osakonnajuhataja	Raivo Laidma	435 0115; 588 5537
208 ehituspeaspetsialist	Anti Rodenberg	435 0118; 530 57516
208 ehitusspetsialist	Merike Kahk	435 0125
208 ehitusspetsialist	Jaana Arakas	435 0125
304 teede peaspetsialist	Tanel Raud	435 0121; 522 3550
207 keskkonnaspetsialist	Kalle Aavik	435 0122
207 keskkonnaspetsialist	Elis Sild	435 0122; 55979828
207 maakorraldaja	Mall Ingermaa	435 0123
304 majandusspetsialist	Heino Lapp	435 0121; 533 63815
Haridus-, kultuuri-, ja sotsiaalosakond		
108 abivallavanem	Sulev Kannimäe	435 0120; 517 6756
104 haridusspetsialist	Marju Must	435 0124
104 rahvatervise- ja spordispetsialist	Anne Freimuth	435 0129; 518 0549
107 sotsiaaltöö peaspetsialist	Kristi Liivson	435 0128; 507 1370
105 sotsiaaltöö spetsialist	Keddi Jürgen	435 0127; 506 1586
105 sotsiaaltöö spetsialist	Sirli Toom	435 0127; 512 7988
105 sotsiaaltöö spetsialist	Astrid Viinapuu	435 0127; 512 3120
103 lastekaitse peaspetsialist	Heili Rohtla	435 0126; 5340 5357
103 lastekaitse spetsialist	Elviira Hendrikson	435 0126; 510 6948
Finantsosakond		
303 osakonnajuhataja	Tiina Jaksi	435 0133
302 pearaamatupidaja	Annika Mätas	435 0134
301 vanemraamatupidaja	Urve Mandri	435 0119
301 vanemraamatupidaja	Ene Parve	435 0132
301 vanemraamatupidaja	Merit Plaamus	435 0131

Kas ka Sinu postkast vajab noorenduskuuri?

Oled Sa mõelnud sellele, milises seisukorras on Sinu postkast? Kui vastasid sellele küsimusele eitavalt, siis tea, et praegu on paras aeg sellele pilk peale visata.

Eestis on kokku 25 000 ebakorrektset postkasti, millest lausa 760 asuvad Viljandi vallas.

Mis teeb aga ühest postkastist korrektse postkasti? See on terve, saabuvat posti vastuvõtmiseks piisava suurusega (postkasti ava minimaalsed mõõtmed on 3 x 23 cm) ning ilmastikukindel, kaitstes sisu ka näiteks Eestile omase vihma ja tuule eest.

Ära jäta tähelepanuta ka postkasti asukohta, märgistust ja turvalisust, mille tagab postkasti lukustamine.

Kui leiad, et Sinu postkast ikkagi päris täpselt eelpool toodud tingimustele ei vasta ja kuulub ehk nende 760 sekka, oleks aeg kaaluda selle väljavahetamist.

Kõige parem on soetada uus postkast lähimast postkontorist, sest suve lõpuni pakume kõiki postkaste soodushinnaga. Lisaks on postkontoris olemas teenindaja, kes oskab Sind vajadusel valiku tegemisel aidata.

Uut postkasti paigaldama asudes pea meeles, et see tuleks kinnitada kodu piirava aia külge või selle puudumisel tänavapoolse välisukse lähedusse.

Ühtlasi sea end hetkeks kirjandja olukorda ning veendu, et postkast asub talle nähtavas ja koerte võimaliku rünnaku eest ohutus kohas.

Korterimajas elades paigalda see esimese korruse valgustatud eesruumi ning juhul, kui postkastini pääsemiseks on tarvis võtit või uksekoodi, edasta need Eesti Postile.

Asulast väljas elades pööra tähelepanu ka sellele, et postkastile oleks transpordivahendiga aastaringne ligipääs.

Kui uus postkast on paigaldatud, teavita sellest ka Eesti Posti, et kirjandja selle kiiresti üles leiaks. Selleks kirjuta lähimasse postkontorisse või saada avaldus aadressil info@omniva.ee.

Anna oma panus, et saadetised jõuaksid Sinuni õigel ajal ja heas korras.

Eesti Post

Viljandi vald lõpetas Eestimaa Suvemängud Kuressaares kuuenda kohaga

10.-12. juulini toimunud Eestimaa

Suvemängudel osales kokku kuuskümmend kaheksa valda. Arvesse läks lisaks kergejõustikule veel viis ala. Meie valla võistkond tervikuna esines südilt, pakkus põidlahoidjatele igati korraliku sportliku elamuse.

Valla võrkpallinaiskond saavutas mängudel I koha. Võidukas võistkonnas mängisid Anu Ennok, Merilin Salben, Ingrid Martin, Pille Vahtra, Maarja Laane, Katrin Soone, Diana Raudsepp, Kristel Moor. Viljandi valla petangi trio, koosseisus Varje Reede, Toomas Reede ja Maive Sein, mängisid end kahekümne viie võistkonna hulgas kolmandaks. Jahilaskurid Ilmar Animägi, Ervin Juht ja Emil Juht saavutasid valdade arvestuses kolmanda koha. Meie võistleja Emil Juht tuli ka juunioride klassis kolmandale kohale. Meeste võrkpalli võistkond saavutas seitsmeteistkümmene võistkonna hulgas tubli kuuenda koha. Võistkonnas mängisid: Dago Lipp, Tauno Lipp, Taavi Sadam, Sten Jakobson, Rainer Roman, Jaagup Pihu, Roland Kraavi. Jalgratturid Tõnis Nõgel, Keio Nõgel ja Sille Puhu sõitsid vallale välja seitsmeteistkümnenda koha kahekümne viie valla hulgas. Individuaalselt saavutas Sille Puhu naiste klassis esikoha.

Vallajuhtide kombineeritud võistlustel esindas väarikalt meie valda vallavanem Ene Saar, kes trotsides külma merevett saavutas igati tubli viienda koha.

Kergejõustiklased saavutasid kokkuvõttes kahekümnenda koha. Kergejõustiklastest esindasid valda Lia Jamnes, Villu Kangro, Anu Roosimägi, Mare Soosaar, Janar Pähn ja Ülari Kais. Ülari Kais saavutas 1500 m jooksus kolmanda koha.

Kogu suurvõistluste protokollid ja fotod on üleval ESL Jõudi kodulehel WWW.joud.ee

Viljandi valla võrkpallinaiskond saavutas valdade arvestuses esikoha.

Kolm päeva emotsioone ja tõsist sportimist tõi vallale kokkuvõttes tubli kuuenda koha – siin on kuhu edasi püüelda, sest kolmas koht jäi viieteistkümmene punkti kaugusele.

Suur tänu kõigile sportlastele, kes aitasid Viljandi valla au kaitsta Eesti suurimal spordisündmusel.

Anne Freimuth
rahvatervise- ja spordispetsialist

1500 m jooksus võitis III koha Ülari Kais.

Petanki võistkond saavutas III koha. Vasakult: Varje Reede, Toomas Reede ja Maive Sein.

Tere, sõbrad! Tere, koolimaja!
Tere, klassiruum, ja tere, tahvel, ka!
Tere, armas õpetaja!
Tere kõigile, kes seotud kooliga!

Teadmistepäeval ja ülemaailmsel rahupäeval algab uus õppeaasta kuues valla koolis

1. septembril toimuvad aktused:

Heimtali Põhikoolis	kell 10.00 mõisasaalis
Holstre Koolis	kell 8.30
Kalmetu Põhikoolis	kell 9.00, õppetöö algus 8.30
Paistu Koolis	kell 10.00
Saarepeedi Koolis	kell 10.00
Viiratsi Koolis	kell 10.00

Viljandi vallast läheb tänava esimesse klassi 75 last.
Head õppeaasta algust ja palju koolirõõmu!

Viljandi Vallavalitsus

8. augustil peeti vallamajas lusikapidu 1. märtsist 30. juunini sündinud laste auks. Kutsutud oli 22 peret. Lusikapeol tehtud fotod saab kätte vallamajast teabespetsialisti juurest. Samas on ära viimata veel mõned pildid eelmistest pidudest 11. aprillil, 17. jaanuaril ja eelmise aasta 1. novembrist.

Lusikapeol saavad uued vallakodanikud nimelise hõbelusika, mis on pakitud kaunisse karbikesse.

Muusikalise poole sisustasid õed Poolakesed.

Soojamajanduse arengukava koostamine on oluline ees seisev protsess

Oma valitsuse soojamajanduse arengukava olemasolu annab EL uuel programmiperioodil võimaluse taotleda soojatootjatel Keskkonnainvesteeringute Keskuselt toetust üleminekuks kohalikule kütusele ja rekonstrueerida soojatrasse vähendamaks soojakadusid.

Kohalikku kütust kasutav kaugküte on üldjuhul odavam ja jätab raha piirkonda maaomanikele ja ka hakkpuidu, pelleti- või turbatootjatele. Toasooja hinna langus ja soojatootja rahulolu, mõlemad on omavalitsusele olulised ning seetõttu on oluline koostöös leida parimad lahendused.

Arengukava koostamise käigus analüüsitakse käesoleval aastal kaugküttepiirkondades alternatiivseid võimalusi tänasele. Analüüsi tulemused toetavad põhjendatud toetuse taotlust. Eeldatavalt tuleb kaugküttepiirkondades vaagimisele Päri ja Viiratsi piirkonnas ülemineku võimalus hakkpuidu katlale ja trasside rekonstrueerimine ning Ramsil kütetrasside rekonstrueerimine.

Soojamajanduse arengukava peaks sisaldama lisaks kaugküttepiirkondadele ka visiooni ettevõtjate arenguplaanidest lähema kümne aasta jooksul. Juhul kui arengukavas on kirjeldatud ettevõtjate vajadused, on vastavate meetmete avanemisel ka ettevõtjatel riigi või EL abi võimalus. Arengukava peab andma alused investeeringute otstarbekuse ja efektiivsuse hindamisel ja investeerimisplaanide koostamisel ning põhjendusmaterjaliks laenu või riigi abi taotlemisel.

Selleks, et saaksime vallamajas rohkem informatsiooni ettevõtjate arenguplaanidest soojamajanduse valdkonnas, ootame informatsiooni ka ettevõtjatelt.

Nii elanikud kui ettevõtjad on oodatud kaasa rääkima valla soojamajanduse arenguplaanide seadmisel.

Parimate koostöösoovidega
Ene Saar, vallavanem

Esineb Kalmetu kooli vilistlaste kammerkoor

Kummardus Allarile

Kalmetu kooli kauaaegne muusikaõpetaja Allar Jakobsoni 55. sünniaastapäeval 30. juunil korraldas kooli vilistlaskoor koolimaja siseöues mälestuskontserdi ja kalmule paigaldati nimeline mälestuspink.

Enne kontserdi viisid esinejad Allarile Tännasilma kalmistule lilled ja küünlad ning mälestasid teda Mihkel Lüüdigi lauluga "Koit". See laul oli Allari jaoks alati eriline ja kui tal oli võimalus seda juhatada Viljandi suurtel pidudel, siis oli see temale kui üks elu suurhetkedest.

Nii koht kui ka kontserdi korraldajad olid Allari jaoks märgilise tähtsusega.

Kalmetu kooli esimesesse klassi ema käekõrval astunud lokkis juustega poisipõnn, kes lõpetas sama kooli 1975. aastal, oskas vaevalt arvata, et just siin teeb ta oma elutööd. Pärast kolmeaastast õppimist Tartu "pisipedas" asus ta oma vanasse armsasse kooli muusikaõpetajana tööle ja oli selles ametis 36 aastat. Viimastel aastatel täitis ta ka huvijuhi rolli ning aitas "Tõrukese" lasteaias mudilastel astuda esimesi samme muusika juurde. Allar saavutas lastega ja kolleegidega alati hea ja südamliku kontakti. Ta oli toeks ja suunajaks nii mõnele eluraskustesse sattunud õpilasele, kes teda nüüd tänutundega meenutavad. Muusikatunnid olid koolis loomingulised ja vaheldusrikkad ning õpilased hindasid lahkett, sõbralikkust ja hea huumorisoonet õpetajat väga. Lisaks laulule oli igal võimalik pilli näppida. Lapsevanemad võisid muretsesemata oma lapsed koos õpetaja Allariga kaugematele või lähematele laulupäevadele või kirikukontsertidele usaldada, alati oli kõik korras. Tema korraldatud üritused olid

viimseni põhjalikult läbi mõeldud, esteetiliselt nauditavad ning meeliülendavad.

25 aastat tagasi asutas Allar Kalmetu kooli vilistlaste kammerkoori ja oli selle juhiks. Koor tegutseb Õnneleidi Mardimi juhatamisel tänaseni. Allar oli selle koori üle väga uhke. Ega suurem enamus Eesitamaa koole saa küll uhkeldada sellega, et juba ammu kooli lõpetanud tahavad ikka koos käia ja muusikast rõõmu tunda. Oma esinemisega 30. juuni kontserdil andis koor kuulajatele aimu tohutust repertuaarist, mida aastate jooksul erinevateks ülesastumisteks õpitud. Ka muusikaline tase oli vägev. Oma soojuse, positiivsuse ja särava näitase koor igati kuivõrd juhendaja ja lauljad teineteist väärisid.

Lisaks juhatas Allar Jakobson 15 aastat segakoori "KOIT". On hea meel, et ka see koor oli Kalmetul kohal ning dirigent Ene Antoni juhendamisel kuulajatele rõõmu pakkusid. Lisaks juba kahele nimetatud koorile esinesid Allari mälestuskontserdil veel Kalmetu kooli praegused õpilased, Viljandi Pauluse koguduse segakoor, Suure-Jaani segakoor Ilmatar ja hõbehäälne Lähte naiskoor Tartumaalt koos kannel-dajate ansambliga. Muusikute esinemist

nautisid Allari endised õpilased, kolleegid, sõbrad ja külarahvas. Oli ka kaugemalt tulnud.

Sõbrad ja endised õpilased meenutasid Allarit hea sõnaga, austati ja avaldati tänu kohal olnud Allari emale, keda soojalt tervitati. Koolimaja fuajees sai meenutada Allari tegemisi nii nagu need on paistnud kunagi läbi fotosilma ning nautida Allari enda seebikarbiloomingut, pilte tema koduaia lõpmatust ilust.

Kohale tulnud inimestele meeldis see, mida nägid, kuulsid, kogesid. Kuigi tegu oli mälestuskontserdiga, andis korraldajate lustlik teotahe, esinejate võrratu laulurõõm ja ilmataadilt kingituseks saadud päikeseline ilm ülima elamuse. Ega vähem tähtsust polnud ka kohal, kust kuulajatele rõõmu pakuti. Kalmetu kooli siseöues pole suuremat sorti kontserte varem peetud. Kui aga kõik pea sada esinejat kontserdi lõpus ühendkoorina koolimaja terrassil "Ta lendab mesipuu poole" laulsid, andis see päris võimsa laulupeo tunde. Tänu tegijatele! Allar vääris just sellist päeva.

Pildid ja tekst:

Anne Meiesaar ja Sirje Pöder

Paistu 781. aastapäev ja Viljandi valla II külade päev

Traditsiooniliselt tähistatakse Paistu aastapäeva augustikuu esimesel nädalavahetusel ja nii ka sel aastal.

1. augusti vihmane ja tuuline hommik tõi murekortsud korraldajate laubale ja Eesti lahtised meistrivõistlused vabamaadluse absoluutkaalus koliski osalejate ohutust silmas pidades Paistu kooli võimlasse. Maadlusvõistlust korraldab MTÜ Paistu Spordiklubi esimees Jaanus Kaasik ning ta tänab kõiki võistluse toetajaid ja sponsoreid.

Kella kaheteistkümneks arvas ilmat, et selleks korraks on vihmast küll ja keeras sajukraanid kinni ning meie saime alustada lastejooksuga. Mudilased tegid spordiplatsil 400-meetrise ringi ja natuke suuremad jooksuhuvilised silkasid seda maad kaks korda.

Tõsine jooksuvõistlus läks lahti kell kaks kui Holstres asus starti rekordarv võistlejaid. Kõige kiiremini, ajaga 15.24, jõudis Paistu Keio Kits. Pisut enam kui poole minutiga (+32) kaotas talle Eesti maratonihõbe ning maakonna maratoni jooksu rekordiomanik Heinar Vaine. Kolmandana lõpetas Ülari Kais, kes kaotas võitjale minutiga. Parimaks naiseks osutus üldarvestuses 25. koha saanud Moonika Pilli ajaga 19.31. Teiseks tuli Külli Pirk Saar 19.50-ga ja kolmandaks Kristel Vallaste 20.19-ga. 17. Holstre-Paistu maanteejooksu lõpetasid 157 jooksjat, mis on ka kõigi aegade osalejate rekord. Jooksu korraldustiimi vedas Hanno Priks.

Saalitäre vaatatajaid meelitas kohale ka tsirkus klounide, koerte ja kassiga.

Tipp-sündmuseks kujunes telesaate "Suvenaabrid" salvestus, kus mõõtu võtsid Viljandi ja Tarvaste valla laulukoorid, külaliseks saates oli Mikk Mäe. Saatejuht Gerli Padar iseloomustas oma facebooki

lehel osalejaid järgnevate sõnadega - suurepäraseid lauljaid ja superlahe dirigent Kristjan Õmblus! Saadet näeb 22. augustil kell 20.05 Eesti Televisioonis.

Oma osavust jalgrattasõidus ja teadmisi liikluses sai kontrollida Maanteeameti poolt rahastatud jalgratta vigursõidul ja teadmiste kontrollil.

Viljandi vallas on 75 küla ja 2 alevikku. Vaatamata tugevale lobitööle jõudsid Paistu kümne küla esindused. Kohal olid Pärsti, Vardja, Puiatu, Tobraselja, Sultsi, Hendrikumõisa, Paistu, Holstre, Uusna ja Tänassilma külade esindused, kes ka oma küla tutvustasid. Pärsti küla oli välja toonud ka oma käsitööd ning oma paviljoni kaunilt kujundanud. Lõbusatel võistlustel osales ka teiste külade esindajaid.

Auhindu jagati kõie veos, pimevõrkpallis, õnneratta veeretamises, "suusatamises", saapa- ja nooleviskes ja paljusel teistel aladel. Populaarseimaks osutusid individuaalvõistlused, mis näitab, et koostööd peame me veel õppima. Järgmine valla külade päev toimub järgmisel suvel Uusna külas.

Päev lõppes tantsijaterohke simmaniga, kus muusikat tegid ansamblid Respekt ja Onupoeg. Lummust lisasid suveõösse löke ja tuletantsija.

Täna kõiki korraldajaid ja koostööpartnereid, kes aitasid päeva sujuvaks ja mitmekülgseks muuta!

Piia Mänd

Paistu rahvamaja juhataja

Küladepäeva tippsündmuseks kujunes telesaate "Suvenaabrid" salvestamine

Fotod: RAIVO LAIDMA

Võistlushetk. Näoga vaataja poole Ragnar Kaasik.

1. augustil peetud valla külade päeval selgitati välja Eesti absoluutkaalu meistrid vabamaadluses

Meistrivõistlused korraldas Paistu spordiklubi aktiivse maadluse eestvedaja Jaanus Kaasiku juhendamisel. Kohalikud mehed on võitnud Eesti Maadlusliidu usalduse, sest meistrivõistluste korraldamise õigus on välja teenitud kuuendat korda. Varasemad korrad selgitasid vabamaadlejad meistritiitlit Paistu spordiväljakul, siis seekordsed võistlused pidid vihma tõttu kolima katuse alla, Sultsi kohaliku koolimaja spordisaali. Varasematel aastatel oli osalejaid kümme ja enam, siis seekordsed võistlustel selgitasid meistritiitlit nelja osavõtja konkurentsis. Julged mehed, kes tulid meistritiitlit nõutama olid Põlva maadlusklubist Lapiti raskekaallase Ahto Pragi ja Hannes Käärik, Eesti Maaülikooli spordiklubist Viljandimaa juurtega paljukordne Eesti meister ja meistrivõistluste medalite omanik Kaarel Maaten ja kohalike maadlusehuviliste toetusel kohalik vägilane Ragnar Kaasik. Kaalumisel selgus, et paistulaste konkurendid olid paarkümmend ja natuke peale kilogrammi raskemad ja Viljandi maadlusklubi Tulevik poolraskekaallane oli võistluste kergeim. Absoluutkaalukategoorias saavad esineda atleedid, kelle kaal on 85 ja 125 kilogrammi vahel.

Kohalike rõõmuks alustas Kaasik

meistrivõistlusi kindla võiduga põlvalase Ahto Pragi üle, kohtumine katkestati esimesel maadlusajal ilmse ülekaalu tõttu paistulasele. Teises kohtumises pidi tunnistama poolraskekaallase ülekaalukat paremust Põlva Lapiti esindaja Hannes Käärik. Esikoha kohtumiseks vastaseks Kaarel Maaten. Konkurendid on Eesti meistrivõistlustel ja rahvusvahelistel turniiridel kohtunud mitmeid kordi ja võidurõõmu on tundnud maadlejad vaheldumise. Kohalike maadlusehuviliste esikoha kohtumine rõõmu ei pakkunud, kuna kohalik atleet pidi tartlaselt vastu võtma punktikaotuse ja lõpetas Eesti meistrivõistlused absoluutkaalukategoorias hõbemedaliga. Kaarel Maatenile oli see kuldmedal teine, pronksi võitnud Haanes Käärikule esimene medal absoluutkaalus.

Ragnar Kaasiku nentis, et tundis väsimust ja viimasel turniiril Poolas sai kerge seljavigastuse. Ei olnud särtsu ja ei tundnud matil kindlalt, vajan veidike puhkust. Vaatamata sellele sõitis Ragnar Venemaale treeninglaagrisse, mis on vabamaadluse maailmameistrivõistluste ettevalmistamise etapiks.

Valdeko Kalma

Viljandi MK Tulevik president

Ramsi VAK 10

Augustis saab 10 aastat päevast, mil avati Ramsi Vaba Aja Keskus.

Maja ehitamisel ja sisustamisel mõeldi vallaelanike lugemishuvi, kultuurilise huvitegevuse, laste ja noorte vaba aja sisustamise ja sportimisvõimaluste peale, samas ka valla esindussündmuste korraldamise kohana.

10 aastat – aeg piisavalt pikk, et tehtule tagasi vaadata!

Meie majas on 10-ne aasta jooksul tegutsenud 10 huviringi lastele ja 11 täiskasvanutele.

Meenutuseks: lastele - rahvants, käsitöö, kunstiring, Tüdrute Klubi, lauluring, meisterdamine, seltskonnatants, näitering, aeroobika ja hip-hop tants; täiskasvanutele – segarahvatantsurühmad Pärilised ja Vabajalg, tantsuklubi Paula, Line-tants, naisansambel Olla daam, kõhutants, rahvuslik käsitöö, kangakudumine, eakate võimlemine, jooga, jõusaal. Osa huviringe on elujõulised ka täna, mõned on aga hääbunud osalejate vähesuse tõttu.

Peagi on algamas Ramsi Vaba Aja Keskuse 11. hooaeg. Armsad vallakodanikud, oleme avatud ettepanekutele, mida uut ja huvitavat võiksime koos teiega ette võtta. Soovid ja mõtted edastage meiliaadressile maire.rahnel@viljandivald.ee või Ramsi VAK-i maja küljes olevasse postkasti.

Olen tänulik kõigile neile, kes on leidnud tee Ramsi Vaba Aja Keskusesse, olgu siis tööle või peole, huviringi või jõusaali.

Lustaka sünnipäevapeo korraldame uue hooaja alguses. Jälgige reklaami!!!

Maire Rahnel

Valla eakad külastasid Lõuna-Eestit.

Valla eakad külastasid Lõuna-Eestit

Möödunud sügisel lepidi kokku, et valla poolt korraldatakse eakatele reise kolmes grupis. 27. juunil asuski üks 45-liikmeline grupp teele Lõuna-Eestisse.

Esimese peatuse tegime Tartus Ahhaa keskuses, kus meid ootas rohkelt üllatusi ja elamusi: saime nautida viltust tuba, sõita jalgrattaga, mis pööras valele poole, ekselda labürintis, jälgida tibu munast koorumist ja veel palju muud.

Edasine teekond viis Võrumaale Vana-Vastseliina piiskopilinnusesse, kus meid

ootasid keskaegses rõivastuses giidid, et anda ülevaade linnuse ajaloo ja teha ekskursioon kaasaegses ja huvitavas muuseumis. Peale vaatamisväärsustega tutvumist ootas meid maitsev keskaegsete toitudega lõunasöök, mille juurde tutvustati ka tolleaegseid lauakombeid. Köht täis söödud, jätkasime teekonda Pi-usa suunas, kuhu on rajatud kaasaegne külastuskeskus ja võimalus koobastega tutvumiseks. Piusal talvitub hulgaliselt nahkhiiri ning seal ongi keskendunud nahkhiirte kaitsmisele.

Päeva lõpuks jõudsimme Värskasse, kus oli toimumas Seto folk. Nautisime kaasakiskuvat Curly Stringsi kontserti ja kaunist päikeseloojangut. Keskööks olime õnnelikult Viljandis tagasi.

Grupis osales eakaid paljudest valla küladest, suuremaarvuliselt oli osavõtjaid Ramsilt, Saarepeedilt ja Paistust. Täna toredat reisiseltskonda ja OÜ Heiki Bussid bussijuht!

Kohtumiseni järgmisel aastal!

Piia Mänd
grupijuht

Jutustus sellest, kuidas Viljandi valla raamatukoguhoidjad Leedumaal vanglasse sattusid

Ettevalmistused suviseks õppereisiks algasid juba varakevadel Viljandi Linnaraamatukogus, kui seminaril tutvusime Leedu kirjanduse ja ajaloo.

Juunikuu teisel nädalal, poolepäevase sõidu järel, jõudsimegi nn. Väike-Leetu ehk Šilute rajooni.

Sealse raamatukogu direktor võttis meid kõiki lausa nagu kalleid sugulasi kallistusega vastu.

Tutvus Šilute raamatukogu ja selle filiaalidega oli muljetavaldav. Olime tunnistajaks Viljandi ja Šilute raamatukogude vahelise koostöölepingu uuendamisele (algus juba 1974. aastal)

Siis saabuski aeg reisisellid ööbima paigutada. Siit ka pealkirja mõistatuse lahendus- viidigi meid vanglasse. Sealne turismi ja teeninduskool, kus saime reisiväsimusest välja puhata, paiknes endisaegses vanglahoonete kompleksis. Öhtul saime osa leedu rahvuslikust just selle

rajooni folkloorikavast pereansamblite esituses. Haarati meidki tantsuringi.

Järgmise päeva kohtumised Leedu kolleegidega viisid meid vaimustavasse Klaipeda Linnaraamatukokku. Erakordse mulje jättis vana ja uue maja arhitektuuri ja interjööri sidumisoskus, palju kunstiteoseid ja mõnus siseõu lugejaile. Noorte nurk oli loodud lugejate endi poolt ja külastajate fotod kaunistasid lugemisruumi, akvaarium laste lugemisterritooriumil. Jalgratastel liikuv raamatukogu ja ununenud sõnade konkurss on ka veel selle 5+ linnaraamatukogu tegemistest meenuvad ettevõtmised.

Teisteski raamatukogudest tahaks kaasa võtta kauni oskuse kaunistada paberlõiketehnikaga ja käsitööga lugemisruumi ja südamliku külalislahkust. Põnevaid ettekandeid ja lausa etenduse vormis raamatututvustust jään samuti heas mõttes kadestama.

Loomulikult oli meil tohutult vedanud, et oli au reisida koos tõlkija Tiina Katteliga. Temaga koos saime värvika ülevaate Leedumaa ajaloo, kultuurist ja kirjandusest.

Alles hiljuti ilmus tema tõlkes raamat "Minu nimi on Maryte". Kurb lugu viimase sõja hammaste vahele jäänud "hundilastest" – raamatu toimumispaigas Leedus me ringi sõitsimegi.

Üllatav on fakt, et alles 1926. aastast on Meemelburg (Šilute) ja selle ümbrus Leedumaa koosseisus.

Käsimme ka kaunites parkides, kirikutes ja kloostri. Bussiaknast jäi Leedumaast mulje kui mitmesuguste kaunite aedade ja majadega maast, kus juba juuni algul käis hoogne heinategu.

Aita Härm

Tänassilma raamatukogu juhataja

Päriliste suvine tantsureis

Sel suvel võtsime ette kaugeima sihtkoha, kus koos rühmaga tantsimas oleme käinud, ning suundusime Makedooniasse Ohridi järve ääres asuvasse UNESCO kaitse all olevasse Ohridi linna neljandale rahvusvahelisele "TRPE CHEREPOVSKI" festivalile, mis toimus 26.–29. juunini.

Meie liikumisvahendiks oli Hansabussi mugav reisibuss, reis kestis 11 päeva ning selle ajaga läbisime 6600 kilomeetrit. Ühendasime meeldiva kasulikuga ning lisaks tantsimisele ja teiste rühmadega kohtumisele nägime mitmeid uusi riike ja linnu.

Startisime Viljandist enne keskööd, Valgas liitusid meiega Valga naisrühm Sõsarakad, kapell Valga ja segakoor Rõõm. Vihm saatis meid teele ja lootsime lõuna pool päikesepaistat nautida (seda saimegi, aga alles tagasiteel). Jõudsimme pärastlõunaks Varssavisse ning meil jäi aega linnaga tutvuda. Jalutasime vanalinnas ja nautisime puhkust. Teisel päeval läbisime Slovakkia ja Ungari ning peatusime enne Serbia piiri Kagu-Ungaris Forro Fogadös. See oli meile juba 2011. aasta Ungari festivalist tuttav koht. Kuna oli jaanilaupäev, siis meil olid lõke ja ringmängud, tantsud, ühine laulmine, saatjaks ja eestvedajaks kapell. Öhtu oli lõbus ning reisiseltskond sõbrunes.

Varahommikul olime juba Serbia piiripunkti, õnneks läks dokumendi- ja pagasikontroll kiiresti ning pärastlõunal sisenesime juba Makedooniasse. Ööbisime pealinnas Skopjes, mis asub seitsme mäe vahel Vardari jõe kallastel. Linna on rüüstanud mitmed sõjad, Skopje on kuulunud Rooma riigile, Bütsantsi, Bulgaaria, Serbia, Ottomani impeeriumisse ning Jugoslaavia koosseisu. Üle 500 aasta oli Skopje Türki võimu all. Eri riikide koos-

seisus on Skopje olnud pealinna staatuses mitmeid kordi. Linn on üle elanud kolm maavärinat, viimane oli 1963. aasta juulis, kui hävis 80% linnast. Linna ajalugu kajastub linnapildis – palju skulptuure ja purskkaevusid erinevatest ajastustest paigutatuna suhteliselt lähestikku, uhked roomaaegsete ehitiste koopiad, valmistatud tänapäevastest materjalidest, erinevad arhitektuurstiilid jne. Kesklinnas käis vilgas ehitustegevus. Märkimist väärt on ka fakt, et selles linnas sündis 1910. aastal Agnes Gonxha Bojaxhiu ehk ema Teresa.

Neljas reispäev viis meid Kreekasse vaatama UNESCO maailmapärandi nimistusse kantud Meteora lubjakivisammastele rajatud kreeka õigeusu kloostrid. Avanev vaatepilt võttis hingetuks! Suursugused, vapustavad ja võimsad mäed, mille tippudes ehitised. Kahjuks jõudsimme kohale hilja ja kloostritesse sisse ei pääsenud, kuid tõusime bussiga mägede tippu, tegime jalutuskäigu, laskusime mäekülgi mööda alla ja nägime Meteorat mitmelt küljelt. Öhtul peatusime sammaste jalamil olevas Kalampaka linnas ja saime veel imetleda mägede võimsust nii öhtuvalguses kui ka hommikupäikeses.

Järgmine reispäev andis meile võimaluse näha Kreeka mägesid ja neilt avanevaid imelisi vaateid, kui tõusime kõrgemale kui 1000 meetrit ja sõitsime mööda serpentiini. Läbisime mitmeid tunnelid ja peatusime väikestes mägilinnades Metsovos ning Siatistas, et tutvuda kohaliku elu-oluga. Öhtuks jõudsimme Ohridisse, peatusime linnast väljas järve kaldal St. Stefani külas hotellis Beton.

Esimene festivalipäev algas kõikidele välisgruppidele ühise ekskursiooniga Ohridi linnas. Saime teada, et esimene kindlustus rajati siia juba 4. sajandil eKr,

nime Ohrid mainiti ajalooallikates esimest korda aastal 879. Ohrid oli aastatel 990–1015 Bulgaaria pealinn. Seejärel kujunes võimas õigeusklike kogukond, mille kõrgemad vaimulikud olid kreeklased. Ohridit peetakse kirillitsa sünnikohaks. Linnas on palju arhitektuurimälestisi, millest vanimad pärinevad 11. sajandist. 20 saj alguses kuulus Ohrid alul Serbiale ja hiljem Jugoslaaviale. Linnas jalutades nägime amfiteatrit ja Samuilova kindlust, Püha Kaneo Johannese kirikut, St. Klementi ja St. Panteleimoni õigeusu kirikut (taastatud alles 2000. aastal) ning veel mõningaid kirikuid (Ohridis on olnud 364 kirikut, kuid kõik ei ole tänapäevani säilinud), lisaks vanalinna oma kitsaste ja käänulliste tänavatega. Tänapäeval on linnas umbes 56 000 elanikku.

Paljudele Jugoslaavia liiduvabariikide elanikele oli Ohridi järv meelispuhkehaks ning selle kallastele on rajatud palju hotelle. Järv ise on üle nelja miljoni aasta vana, mitmekesise loomastiku ja taimestikuga ning Makedoonia suurim mageveevaru, mille maksimaalne sügavus on 300 meetrit. Vesi on hästi puhast ja läbipaistev (22 m).

Vaba aja sisustame linnas jalutades, ujudes ja päevitades. Pärast öhtusööki oli esimene festivalikontsert, mis toimus Trebeništas Ohridi lähedal. See kandis murelifestivali nime ning sestap kostitati meid eri sortide murelitega. Esinesid kõik festivalil osalevad tantsu- ja laulugrupid: makedoonlased, türklased, bulgaarlased, eestlased. Kava oli pikk ja kirev ning lõppes alles keskööks.

Järgmisel päeval viidi meid laevaga St. Naomi õigeusu kloostrisse, mille asutas Bulgaaria impeeriumi ajal (905) St. Naum ise, kes oli üks kirillitsa loojatest.

Klooster on turismiobjekt ja palverännakute sihtkoht. Kahjuks ei vedanud meil ilmaga ning oli suhteliselt tuuline, pilvine ja jahe, ujumas käisid vaid vapramad. Pärastlõunal toimus Ohridi kesklinnas rongkäik ning esinemine folgifestivali pealaval. Nautisime teiste esinejate etteasteid ning suhtlesime osalejatega. Rõõm oli kogeda, et eestlaste tantsule elati aktiivselt kaasa ning see meeldis pealtvaatajatele. Pärilistele tehti ettepanek osaleda folkloorifestivalil Türgis.

Samal ööl sõitsime Ohridist Serbia pealinna Belgradi. Kahjuks oli väljas pime ja nii jäid meil nägemata Makedoonia mäed ja käänlised teed, ainult bussi pidurdamine äratas vahepeal magajaid ja andis põhjust aknast välja piiluda – ühest aknast paistis mäekülj ja teisest kuristik. Hommik võttis meid vastu juba suhteliselt tasase Serbia maastikuga. Juba enne keskpäeva olime Belgradis ja kuna seal

ka ööbisime, siis jäi linnaga tutvumiseks terve päev ning saime osa linna ööelustki.

Linn on alguse saanud juba 3. sajandil enne Kristust. Belgrad on aegade jooksul jäänud rohkete sõdade teele, korduvalt vallutatud ja laastatud. Belgradist on tänase päevani katoliiklikes kirikutes säilinud komme kutsuda palvetama lõunakella lüües, mis tuleneb 1456. aastast, kui Türgi sultan Mehmed II piiras suurte vägedega Belgradi ning paavsti korraldusel pidid kirikud üle Euroopa Belgradi kaitsjate eest palvetama.

Belgrad oli ka endise Jugoslaavia pealinn ning asub Sava jõe suubumiskohas Doonausse. Kalemegdani kindlusest avanes suurepärane vaade jõgedele ning suurele ja võimsale betoonehitistega linnale. Südalinnas olid avarad jalakäijate tänavad ning suured pargid, keskusest kaugemal mitmereaalised sõiduteed. Linnapildis oli mitmeid puruks pommitatud hooneid, mis

tekkisid 1999. aastal ning on jäetud taastamata kui sõjameenutuse tondilossid.

Reisi lõpupäevad tähendasid mitmeid tunde bussisõitu ning rõõmsat laulu. Tagasitee peatused olid meil veel Tšehhi linnas Brnos (Lõuna-Morava maakonna keskus), kuhu jõudsime küll suhteliselt hilja ning majutus oli linnaservas, sellepärast jõudsid vaid vähesed Brno südalinnas imetlema, aga tasub kindlasti minna, kuna linn on kaunis oma mitmete võimsate kirikute, väljakute ja linnamüüri. Viimane ööbimine oli meil taas Varssavis.

Koju jõudsime 2. juuli hilisõhtuks. Reis oli kogemusterohke ja silmaringi avardav ning reisiseltskond ühtne ja tore. Aitäh organisator Margitile, meie tantsuõpetajale Vaikele ning klaverisaatjale Mairele ja muidugi valgalastele ning bussijuhtidele Jürile ja Valdole, viimasele ka kiidusõnad mitmekülse info jagamise eest!

Ülle Mägin, Päriliste tantsija

Lapsed nautisid laagrisuve

1 5. juunil kogunesid Viljandi valla lapsed Holstre-Polli spordi- ja puhkekeskuses, alguse sai kuus päeva kestnud valla laste puhkelaager. Laagris osales 46 erinevatest küladest pärit seitsme- kuni neljateistaastast last.

Esimene laagripäev oli pühendatud tutvumisele, käsitööle ja mulgi keelele. Valmisid vahvad voolimistööd ja tehti tutvust Mulgimaa ning mulgi keelega, mida õpetas Kristi Ilves. Õpitut kontrolliti õhtul mulgiteemalises viktoriinis. Teisel päeval tutvuti rulluisutamise ja rannatennisega, mis pakkus liikumisrõõmu ja õpetas ka uusi oskusi. Paljud lapsed nautisid maastikumängu, kus tuli näidata oma teadmisi salakirjade lahendamises ja kaardi järgi orienteerumises. Elevust tekitas Elamus-panga poolt ülespandud zipline ja madalseiklusrada, kus sai proovile panna oma julguse ja osavuse.

Spordipäeval kimbutas meid tugev vihmased ja algselt õue planeeritud võistlused tuli siseruumidesse üle viia. Oma osavust sai näidata keeglimängus, pinksipalli kõksimises ja teatevõistluses. Õhtupoolikul saime siiski õue minna ja saabast visata ning rahvastepalli mängida.

Põnevaks kujunes retk Ennuksemäe metsavendade punkrisse. Kuna ilmad olid vihmased, siis oli matkarada parajalt porine, aga see ei takistanud meie kohale jõudmist. Punkri ajaloost rääkis meile taas matkajuht Kristi Ilves. Saime ka punkris käia, see tekitas väiksemates lastes algul kõhedust, aga hiljem said kõik sellest põneva elamuse.

Kuigi ilmataat meie tegevusi ei soosinud, mõõdukas laagrinädal kiiresti ja oligi aeg koju minna.

Laagris töötasid kasvatajatena Mairi Näripa, Kati-Katri Koppel, Elis Sild, Koi-

du Vaks ja Heili Rohtla. Öise turvalisuse tagasid valla kultuuritöötajad ja Holstre kooli õpetajad. Laagripäevi muutsid huvitavamaks Antonina Eek, Margus Ungerson, Krista Kasemaa, Anne Freimuth, Ott Pöder ja juba eespool märgitud Kristi

Ilves. Laagri tööd juhtis ja ka kasvatajana töötas Piia Mänd. Laagrit toetasid Haridus- ja Teadusministeerium, Mulgi Kultuuri programm ja Viljandi Vallavalitsus.

Piia Mänd
projektijuht

Kuidas tantsurühmad Udusõlg, Oh ja Ah Saksamaal festivalil käisid!

Saarepeedi rahvamaja naisrühm Udusõlg ja Viljandi õpetajate segarühm Oh ja Ah alustasid 1. juulil bussiga sõitu Saksamaa suunas, nimelt sõideti folkloorifestivalile Forst-Lubbenau. Eeltöö talvel-kevel tehtud, sai meie festivalivalik iseenesest paika, kuna Viljandi õpetajad kutsusid meid Saksamaale kaasa!

Kui eelnevad kaks aastat sai lennukiga festivalile sõidetud, siis bussisõit oli seekord heaks vahelduseks.

Teise päeva õhtuks jõudsime ööbimiskohta Senftenbergi, see oli kohalik suusaas, kus meie kasutuses oli kaheksa bangalot. Meiega koos samas kohas ööbisid folkloorigrupid Poolast ja Bulgaariast.

Üldse oli festivalil esindatud 13 maad: Saksamaa ise, Bulgaaria, Hispaania, Poola, Küpros, Slovakkia, Šotimaa, Venemaa, Türgi, India, Valgevene, Kanada ja Eesti. Oleme põlised festivalil käiad, aga nii rahvusvahelist seltskonda ei osanud üldse oodatagi. Ikka väga kardinaalselt erinesid Kanada ja Šotimaa, seda ei oska sõnadesse panna, seda peab ise nägema ja kogema. Kui Šotimaa lavale tuli ja torupillid huugama pani, siis tulid külmavärinad peale - väga võimas esinemine! Teistsugune kultuur. Ja armsad olid šotlased oma väikeste lastega. Muidugi, ega eestlased kehvemad olnud, kui ikka oma rehadega tantsisime, siis see tants ei jätnud kedagi külmaks!

Kõik maad olid erilised ja vahvad, kuna pidime esinema 37-kraadises kuumuses. Just oli kuumalaine jõudnud Euroopasse ja kõik festivalipäevad saime villastes rahvariietes praadida. Tundus, et tantsijatel polnud häda midagi, sest me oleme harjunud igasugustes tingimustes esinema, kuid pealtvaatajaid viidi küll kiirabiga minema!

Kõik esinemispaigad olid kolmel päeval erinevad, vahemaad 40-50 kilomeetrit ja ühel päeval oli 70 km sõitu.

Väga meeldejääv oli viimase päeva esinemine Lubbenaul, kus teisaldatav lava hüppas samapalju kui tantsijad. Katsu siis rütmi hoida ja tantsida. Aga peale esinemist viidi kõik esinejad paadisõidule Lubbenau kanalite vahele, nimelt toimusid Lubbenau linna 700. aasta tähistamise pidustused. Tervitama oli meid tulnud linnapea, vetevana ning kohalik linnarahvas.

Tagasisõidul koju külastasime ka Dresdeni linna, kiire põik vanalinna jättis kustutamatu mulje!

Täname oma sõidu toetajad Viljandi Vallavalitsust, Viljandimaa Kultuurkapitali ekspertgruppi ja Eesti Kultuurkapitali ja muidugi oma peresid, häid bussijuhte Matit ja Aldist Viljandi Kutseõppekeskusest, toredaid reisikaaslasi ning oma juhendajaid Ave Alvret ja Kertu Alvret! Tänud ilusa reisi eest!

Ille Mirka

Saarepeedi rahvamaja juhataja (tantsija)

See on see päev

Igal rahval on sündmusi, mida hoitakse alles oma mälus. On tähtpäevi, mille kajastamata jätmine poleks aus ja võimatu. Praktika. Seda enam, kuna oleme keerulises ja kiirelt muutuv asjas.

Väikerahvastel on mälu alles hoidmine eluline ja ikka tuleb küsida, kas see on ärksa olemusega või on selle tuum tuhmumas. See on ka rahvuse kestvuse küsimus. Eestluse kogemus kinnitab, et on ju midagi, mida ei ole suutnud ajavoo karmus rahva teadvusest kustutada. Olgem ausad, seda on taotlenud nii nähtaval kui nähtamtu kujul meie suhtes vägevamad rahvad, moodsad ideed ja mõttelaadid.

Üsnagi lootusetutest olukordadest oleme välja tulnud. Need on olnud erakordsed ajad ja inimesed selles. Me kõik vajame ajalugu ja oma eluga täidame seda. Rääkides inimestest, peredest, lähedastest, kogukondadest, sündmustest, saatustest, režiimidest, oludest - on see kokkuvõtvalt meie elu, kus on nii isiklikud tragöödiad ja ka rõõmud.

Müstiline vaimulaad. Prügimine millegi poole, edasimine kas või tibatillukes- te sammudega aga ikkagi edasimine. Tõsi on seegi, et aegajalt on kerkinud

hamletlik küsimus olemise või mitteolemise kohta. Aga sellest oleme me saanud alati üle kogu olude ja ideede kiuste. Ikka on enamus olnud olemise ja kestvuse poolt.

Argielus kohtame ootuse ja tegelikkuse lahkuminekut. Mis siis põhjustab selle? Ega sellele ühest ja ainuõiget vastust saagi olla. Ehk on selles oma osa tänapäeval tohutu kättesaadav infotulv (vast isegi demokraatia ja vabaduse väärti kasutamine) – lihtsamalt mainides sageli müra, mis ähmastab piirjooned ja viib tasakaalust välja väärtusteskaala. Kas tõesti on normiks kujunemas suhtumine, et kõige parem uudis on halb uudis. Aga iga rahvas käib oma teed ja rada, kus on nii mäed kui orud, päikesepaiste ja vihmasagar.

1988. a ilmus massiliselt välja sinimustvalgeid lippe: vabaduse sümbol meie maal. Lauluga laulsime end vabaks. Seda nimetatakse imeks. Tõsi on seegi, et rahvusliku tunnetuse hoog ja võlu on vähenemas. Ootused on alati suuremad, kui kohale jõudnud tegelikkus. On täheldatud, et ühise eesmärgi nimel koondunud inimeste hulgas püsib üksmeelsus paremini senikaua, kuni ol-

lakse eesmärgist piisavalt kaugel ja kui ta on ka piisavalt ebakonkreetne. Nii on ka riikliku iseseisvuse mõistmisega. Praktika näitab, et vaimse tervise üheks oluliseks eelduseks on riiklik iseseisvus. Ja isegi omavaheliste arusaamatuste või tülide avaldamine on ühiskonna ja riigi teatud küpsuse tunnistamine. Ilmselt ei soovi keegi tagasi suure idavalitseja aega, kus peremeesrahvas arvati parimaks kogu maailmas. Üks on selge - eesti rahvuslus ei ole oma olemuselt kuigi agressiivne. Selles puudub koloniseerimise tahtevaim. Keel on meie olulisem kaitsevahend ja kui me sellega tegeleme, siis tuleks ka sellesse austusega suhtuda, ka muukeelsetel. Meie jalgealune on ahtake. Meie kohus on hoida oma maad ja selleks tuleb olla vaimselt (kultuuriliselt) terve. Sageli me sellele ei mõtle, nii nagu me ei mõtle hingamisele, kui täidame oma kopse puhta õhuga. Ja küsime siis, kas täna on see päev selline, kus me hingame puhast õhku?

Head taasiseseisvuspäeva.

Roland Tulik

Viljandimaa koduklient on Eesti keskmine elektritarbija

Eesti Energia koduklientide tarbimisharjumused näitavad, et Viljandimaa kodukliendid on käesoleva aasta jooksul tarbinud kokku üle 20 GWh elektrit, mida on rohkem kui näiteks Järvamaal, Jõgevamaal või Valgamaal. Nutikas tarbimine võimaldaks aga koduse energiatarbimise kulusid vähendada veel kuni 10%.

Keskmise Viljandimaa koduklienti kuine tarbimine on ligikaudu 231 kWh, mis paigutab maakonna Eesti koduklientide seas keskmise elektritarbimisega maakondade hulka, nagu Tartumaa või Lääne-Virumaa. Juba täna kasutab suur hulk Viljandimaa koduklientidest erinevaid mooduseid tarbimiskulude vähendamiseks. Praegused tehnilised uuendused annavad aga koduklientidele võimaluse veelgi nutikamaks ja säästlikumaks tarbijaks saada.

Nii on näiteks ligi kolmandik Viljandimaa kodudest valinud energiatarbimise reguleerimiseks ööpäevaringselt sama elektri hinna asemel öö ja päeva erisusega hinna või tunnipõhise hinna, mis sõltub börsihinna muutustest. Sellised valikud on kasulikud juhul kui tarbija igapäevatoimetusi iseloomustab kindel muster – näiteks väiksem päe-

vane elektritarbimine – või põhjalikum huvi börsihindade pideva muutuse vastu.

Kindlasti leidub Viljandimaal ka ekstreemsemat energiasäästu viljelevaid tarbijaid, kes lähtuvad põhimõttest, et odavam elekter on tarbimata elekter, ning püüavad sellest tulenevalt võimalikult vähe elektriseadmeid kasutada. See traditsiooniline meetod võib olla küll tulemuslik, kuid kahtlemata pole see tarbijale mugav.

Tänapäeval on tarbimise säästlikumaks korraldamiseks mitmeid võimalusi, mis igapäevaelu mugavusi kuigivõrd ei mõjuta. Teadlikuma tarbimise ja lihtsate nippide abil on võimalik vähendada koduseid elektrikuluseid hinnanguliselt kuni 10%.

Kuigi suurimaks energiakulukuks on kodudes küttesüsteemid ja veevõrk, kasutame paratamatult teatud määral ka elektriseadmeid. Selleks, et elektrikuludelt säästa, ei pea palju ette võtma – piisab mõningate harjumuste muutmisest. Pesumasina kasutamine madalamal temperatuuril, toasoojuse vähendamine kraadi võrra või mitte-töötavate elektriseadmete eemaldamine vooluvõrgust on vaid mõned lihtsad näited erinevatest nipidest, mille abil

oma tarbimist teadlikult säästlikumaks kujundada.

Täna toetab ka tehnika areng üha enam teadlikumat tarbimist – nii näiteks saavad juba praegu rohkem kui pooled eestlased kasutada ära tunniarvestitest saadavat tarbimisinfot ja selle jälgimist hõlbustavaid seadmeid, et olla igapäevaselt nutikam tarbija. Nutikateks abivahenditeks elektritarbimise jälgimisel on näiteks Eesti Energia mobiiliäpp ja e-teeninduse tarbimisgraafik, mis võimaldavad elektritarbimist lausa tunni täpsusega jälgida ja selle põhjal oma tarbimisharjumuste muutuste mõju näha.

Teadliku tarbimise trendi kasvu nii Viljandimaal kui ka mujal Eestis näitab selgelt asjaolu, et juba täna jälgib Eesti Energia mobiiliäpi kaudu oma tarbimist igakuiselt rohkem kui 16 000 klienti ja e-teeninduse tarbimisgraafikut külastab igakuiselt üle 25 000 klienti. Lisaks saab veebilehel energia.ee/kokkuhoid kohe kiirelt ka oma kodu energiaprofiili paika panna ning selle põhjal kasulikke energiasäästussoovitusi näha.

Taavi Pungas,

Eesti Energia koduklienti ärijuht
energiamüügis

Adoni sõjatuultes 1944

Minu väikeste mälestusjuttude lugemisel tuli nüüd pea aasta aega oodata sellest, kui viimati kirjutasin aastast 1944. Tookord lubasin, et kirjutan edaspidi veel sellest ajast, kuna korraga lihtsalt ei jätku nii palju lehepinda.

Lugudes ei ole kronoloogilist järjekorda, sest need põimuvad üksteisega ja nii tulebki nõnda välja, et vahel jutustan mõne seiga ette ja siis tulen jälle mõne teise mälestuse juurde tagasi.

1944. aasta kuuendal märtsil pommitasid Vene punakotkad Tartut, üheksandal langesid pommid Tallinna kohal, edasi Narvas ja mitmel pool mujal Eestimaa pinnal, sh tabas ka Viljandit kolm pommi. Järgnesid Sinimägede lahingud, kus Nõukogude vägede generaliteet eesotsas Staliniga viis Narva lähistel kokku Punaarmee teenivad eesti poisid Saksa armee võitlevate leegionäridest eesti poistega ehk toimusid vennatapulahingud. Kas sai veel segasemat olukorda olla, sest tuli tappa neid, kes kaitsesid su isamaad?!

Agas sõjas ei liikunud mitte ainult sõjamasinad ja vormiriietes sõdurid, vaid ka tsiviilisikud. Inimesed on sellisel ajal ikka paanikas, sest tihtipeale ei teata enam, kuhu poole lahingute eest varjuda. Lahkumisi kodudest liikurvahendil, hobuvankril, jalgrattal või jalgsi. Haarati kaasa midagi hädavajalikku, aga kindlasti toidupoolist. Ees ei oodanud ju kindlad varjendid ega rikkalikud toidulauad, vaid nälj ja viletsus.

Sõjapõgenikud

Niimoodi jõudsid juba kevadel ka Adonisse sõjapõgenikud Tartust, Tallinnast, Valgast, Petserist, Vasalemmast, Virumaalt ja mujalt. Kes nad siis olid? Oli väga erinevaid inimesi. Tartust evakueeriti Eesti Kirjastuseltsi varasid Everti talu. Vähesel määral ka Uusna koolimajja. Seda juhtis Eesti Kirjastuseltsi Büroo juhataja Herman Evert. Sealt tulid kaasa ka Daniel Palgi, Friedebert Tuglas, Ademar Jürlau jt.

Kuna Everti talu elumajad ei mahutanud kõiki, siis paigutas Herman Evert neid ka oma sugulaste ja tuttavate juurde. Sedasi ei võinud kunagi teada, kes uksest sisse astus!?

Tuglas Adonis

Ühel päeval aga astus Adoni talu uksest sisse kirjanik ja novellist Friedebert Tuglas koos abikaasa Eloga. Nende suur koer jäi õuele ootama. Tuglas oli ajutist varjupaika leidnud Nurme talus. Seal ta kirjutas oma novelli "Maantee ääres". See oli küll väike külatee, kuid kahe suurema maantee ühendaja. Niisama jõude aga ei peetud sobilikuks oleskleda, sest oli ju vaja süüa saada, taludes aga oli tühj küllaga, milles aidata – heinategu, viljakoristus, rehepeks, kartulivõtt, igapäevane loomatalitus. Uusna koolimaja juurest veeti elektriliini Adonisse ja seega oli vaja elektriposte. Samuti vajasisid ka telefoni-

liini postid välja vahetamist jne.

Kirjanikuhärra, sest tõeline härrasmees ta ju ka oli, valis endale tööks Adoni metsast palkide veo. Isa rääkis, et Tuglas oli kursis hobuserakendamisega. Minu vend Aavo, kes lisaks veel kahele täiskasvanule oma poisijõuga appi läks, sai istuda palgi-koormal, mille hobuseohje hoidis piibuga mees. Palju see üheksa aastane poiss siis sellest kirjamehest ikka teadis, see jõudis tema teadvusse alles aastaid hiljem.

Nurme talus kirjanikul külas

Kirjanikuhärrat meenutades rääkis minu õde Viivi, et kui ta Uusna kooli kolmandas klassis käis, viis tolleaegne koolijuhataja hr August Lainas ja õpetaja Marta Pihlak kõik koolilapsed Everti talu kõrval olevasse, meie emapoolsele vanaemale kuulunud Nurme talu, kus kirjanik siis ööbis. Kuna koolimajas oli Saksa sõjaväe osa, siis Tuglas vältis selle maja külastamist. Targa mehe hena ilmselt liikusid ta peas mõtted, mida see venelaste tagasitulekul võis maksma minna. Oli ta ju ikkagi maapaos ning sellega tuli tal segasel ajal kindlasti arvestada.

Adonis elas aga palju lapsi, kes kõik olid alles alaealised ning poliitiliselt veel mitte teadlikud ja seega võis siin end ohutult tunda. Aastaid hiljem neid aegu meenutades on selgunud veel üks tõsiasi, mis nii palju sõjapõgenikke, sh Friedebert Tuglast, just Adonisse tõi. Everti talus ei jätkunud eriti süüa ning teel Adonisse oli Tuglas peatunud ka Mulgi talus, aga sinna ta väga ei tahtnud siseneda, sest seal laiuks kasimatus ning olid ka prussakad, keda kirjanikuhärra kartis. Mulgi talu õuel oli tal aga oma lemmikpuu, mille otsa ta ronis ja seal vahel ka midagi kirjutas. Tolleaegne talu noorperenaine, Anna Künnapuu, rääkis ja näitas seda puud ikka mitmel korral.

Ja niimoodi sobiski intelligentsetele maapagulastele kõige rohkem Adoni suur-talu, kus oli ikka midagi süüa, mingeid töid teha, õuetäis lapsi, kes ei lasknud igavust tunda, loomad karjamaal, kuked-kannad ja koer-kass ning palju igasuguse ots-tarbega hooneid, millest eriti müstilised tundusid kõigile rehehoone ja sepi-koda.

Tuglas – minu ristiisa

Minul on aga veidi teistsugused mälestused. Kuna olin põdenud raskeid lastehaigusi, nende seas ka difteeriat, siis olin oma arengus füüsilises mõttes teistest veidi maha jäänud. Vend Endel, kes oli minust aasta ja poolteist kuud noorem, oli kasvult minust üle. Vaatasin veel hiljuti ühelt aida uksepostilt, kuhu isa oli laste kaalunumbrid kirja pannud, et noorem vend oli minust ikka mitu kilo raskem. Ma ei tea, kas sellepärast, et ma nii äbarik ja arg välja nägin või sellepärast, et mu nimi Ilmar on, lapsena vahel ka Illmariks või lihtsalt Illuks kutsuti, valis kirjanikuhärra just minu oma lemmiklapseks ning kutsus mind oma ristipojaks.

Igal hommikul, kui ma tubakasuitsu lõhna tundsin, läksin arglikult käega seina mööda libistades trepile, kus toolil istus see piipu tõmbav onu. Algul võttis ta mind ikka sülele, hiljem aga ronisin ise tema põlvedele istuma. Kui nad sama aasta sügisel meilt ära läksid, käisin hommikuti ikka seda rada, et jutuonu näha ja küsisin emalt, kas piibuonu enam tagasi ei tulegi.

Etteruttavalt aga nii palju, et nägin teda uuesti täpselt kakskümmend aastat hiljem tema enda kodus Nõmmel, kuhu mind mu vanaonu, Herman Everet, vahel kaasa võttis. Seal olles istusime ikka lõkke ümber, mis pidevalt ta aias põles. Oli ta ju tulekumardaja. Tuletasime siis ka seda ristipoja episoodi meelde, kirjanik naeris muhedalet ja uuris, kuidas mu elu oli läinud. Küsis ka seda, kas olin ristitud. Hiljem kohtasin teda ikka vahel Tallinna tänavatel ja alati teretasime, Harju tänaval Kirjanike Majas või Herman Evereti Komeedi tänava korteris.

Eelol oli suur koer. Ma ei tunne koeratooge, aga see võis olla bernhardiin. Mäletan vaid seda, et mu vend Toivo võttis mind kord Tuglase sülest ära ja upitas koerale selga. Koer käis väärilt ringi, mina aga karjusin hirmust kõigest kõrist ta turjal istudes. Kõik teised said sellest palju nalja.

Kuna raha oli alati vaja ja eriti veel sõjaajal, siis käis isa hobusega Viljandi turul toidukaupa müümas või mingi vajaliku tarbekauba vastu vahetamas, mida poest saada ei olnud. Tihti saatis teda õueväravast välja Elo Tuglas ja ootas isa tagasi juba aida taga. Vend Aavo nägi isegi mõnel korral pealt, kui isa Elolle viinapudeli ulatas. Kas proua oli viinalembene, ei julge aga küll kinnitada. Everetil seda ju teha ei saanud, sest Herman Evert oli täiskarsklane ja karskusseltsi juhtiv tegelane. Ka meie isa oli karsklane, aga sõjaajal anti viina talongide alusel ja kui neid oli, siis võeti ikka kõik välja, mis võimalik.

Viimane kohtumine kirjanikuhärraga oli aprillil 1971, kui ta lebas tammekirsi- ning Estonia kontserdisaali viimsele teekonnale saadeti. Seisin langetatud päi hetkeks tema sarga juures ning kõik need mälestused 1944. aastast keerlesid peas. Meenus, kui istusin tema süles ja isegi piibu lõhn lõi korraks minna.

Maailmakuulus kunstnik Adoni vedruvankris

Nüüd veel ühest isa poolt räägitud loost, mis mul alati meelde tuleb, kui ma Uusna puidust mõisahäärberit näen, mis praegu laguneb nõ mitmest otsast korraga. Nimelt helistas kord isale Adonisse Uusna mõisnik Heino Leik ja palus linna sõites oma maapaos olev küllaline kunstnik-graafik Eduard Viiralt küüdig Viiratsi kanti Tamme tallu viia, kes viimane joonistas kuulsat Tamme-Koori tamme, tütarlast Virvet jne. Kunstnikuga kokkulepituna tõi isa teda vahel ka Uusnasse

tagasi. Kuna tee oli tol ajal ainult kruusa ja munakivikattega, siis rautatud vedruvankri rataste ja hobuse jalaraudade heli kunstikuga vestlust eriti arendada ei lasknud. Põhiliselt räägiti ikka sõjast, taludest ning muust igapäevasest. Korra oli olnud ka juttu sellest, et ta Adoni lapsedki paberile oleks jäädvustanud, aga sõjasündmused ei lasknud sellel teoks saada.

Sõjavangid Adonis

Nüüd veel ka nendest, kes juba mitu aastat nii suvel kui ka talvel pidevalt Adonis elasid. Need olid Punaarmee sõjavangid, kes ise endid sakslastele vangi andsid või vangi langesid. Saksa armee juhtkond vedas neid sõjamehi vanglatesse ja niimoodi oli ka Viljandi vangla mitmekordselt üle-rahvastatud. Aga neid oli vaja ju toita, lisaks kõik muu. Kuid esmajoones pidi toit jõudma rindele sõdivatele meestele ja sellepärast hakati toiduainete nappuse tõttu neid sõjavange taluperemeestele välja andma, et tööd ja leiba saada.

Niimoodi tõi ka minu isa ühel päeval Viljandi vanglast neli-viis sõjavangi. Kõik olid rahvuselt ukrainlased. Talu saunikul, ingeri köhel, kästi saun kuumaks kütta ning talu naisperele anti korraldus aidast ja pööningult meestele selga sobivaid riideid ning jalataseid leida. Neid kodukootud linaseid hamesid ja pükse ikka talus leidis. Karjakopli tehti aga lõkketuli ja veel enne, kui vangid sauna pesema saadeti, viis isa nad tule juurde, seljas olnud riided ja jalanõud loobiti seal kõik lõkkesse, sest ema–isa jutu järgi olid nad täisid ning muid söödikuid niimoodi täis, et nende riiete põlemisel lõkkest lausa eriline ragin kostis. Kui kõik ihukarvad ka maha aeti, alles siis lasti sauna pesema. Peale seda aga anti meestele puhtad riided selga ja jalanõud jalga.

Esimesed nädal-paar ei jõudnud nad eriti midagi teha, sest nad olid lihtsalt niivõrd kurnatud. Vaid söömine ja lastega mängimine oli nende peamine tegevus. Kuid juba kosununa tegid nad majapidamistööd, lõikasid metsas küttepuid ning vedasid hobustega koju, talitasid loomi jne. Nad olid iseenesest väga sõbralikud, õpetasid meile, lastele, ukrainakeelseid sõnu ning õppisid ise veidi eesti keelt. Nende kõigi nimesid enam ei mäleta, aga me olime pannud neile ka hüüdnimed. Üks oli Turrispää, sest tal olid paksud juuksed ja niimoodi lõigatud, et täpselt püsti peas. Ta oli vägagi osav mees, käis kätel ja näitas lastele igasuguseid hüppeid, sest kodumaal oli ta olnud spordipoiss. Üks oli aga hästi vaikne ning vähese jutuga. Tema nimi oli David Koval. Ingeri sõjapõgenikust Hilmaga sündis neil Adonis poeg Aarne, kes praegugi veel Uusnas elab.

Puskari lemmikud

Mis veel neisse sõjavangidesse puutus, siis oskasid nad kõik samagonni ajada. Veel praegugi meenub, kuidas nad seda Adoni saunas ajasid ja väljas karjatanuma kiviaial istudes rüüpasid ning omakeel-

seid laule laulsid või vaidlesid. Meie, laste ja ema suhtes olid nad aga väga lahked ja sõbralikud.

Sõduri paberitega ohvitser

Isa pani tähele, et üks sõjavangidest oli rohkem teadlik, mõjutas teisi ühes või teises suunas, kohtus teistes naabertaludes olevate teiste sõjavangidega jne. Hiljem selgus, et ta oli Punaarmee ohvitser, kelle teised allusid. Tema nimi oli Vassili Russin. Ta pidas ka salajast raadiosidet Venemaalt tulevate spioonide, sabotööride ning muude vaenulike jõududega. Ta oli relvastatud nagaaniga ja kuigi saksa sõjavangide tööle suunamiseks olid omad eeskirjad, mille rikkumiste kohta tuli koheselt Saksa komendatuurile teatada, isa seda ei teinud, vaid hoidis ise teda kontrolli all, andmata märku, et ta tegelikult teadis ning sai aru rohkem, kui välja paistis.

Üllatusküaline

Paarkümmend aastat hiljem sõitis ühel päeval Adoni talu hoovi Ukraina numbri- ja värviga Volga. Sealt astus välja tugev ning sirge kehahoiakuga üle viiekümnene mees, kes esmalt usutles mind, kas ta oli ikka Adoni talus ja kas seal elas Jaan Kikas. Vastasin jaa ning kutsusin isa välja.

Nad tundsid kohe teineteist ära. Hiljem toas, kui ukraina viin oli lauale pandud ja muu jutujamist käigus, mis muidugi vene keeles toimus, kuid kasutati ka üksikuid eestikeelseid sõnu, mis siin elamisest olid veel meelde jäänud, tõmbus Vasja, nagu isa teda kutsus, hetkeks tagasi ning ütles: “Mitte ainult üks kord mõtlesin Sind maha lasta!” Isa küsis vastu, et mille eest siis, sest tänu temale ta ju üldse oli elus. Vangilaagris oleks ta võinud nälga ja haigustesse surra. Vasja aga vastas, et selline oli käsk, mis Venemaalt tuli. Kõik peremehed, kes Saksa ajal sõjavange pidasid, tuli maha lasta ning nende perekonnad ka. Selle peale lausus isa, et kui ta neid omal ajal põllul või metsas kontrollimas käis, oli tal alati käsirelv pöues või tagataskus. Ta oli ju olnud kohaliku Kaitseliidu ülem ning maakonna esilaskur. Enne kui Vasja oleks jõudnud päästikule vajutada, oleks ta ise juba teises ilmas olnud.

Pudel laual jäi pooleldi joomata, lahuti siiski sõbralikult. Vassili istus Volgasse, kus juht juba ees ootas ja lehvitask veel meile naerulsui. Temast oli saanud ühe Ukraina suurkolhoosi esimees, kuigi oblastit enam ei mäleta.

Jälle ukrainlased Eestis

Nüüd on Ukraina teema jälle aktuaalne. Situatsioon on pisut teistsugune, kui seitskümmend aastat tagasi – Ukrainas käib sõda ja sõjapõgenikud on taas Eestimaa pinnal. Nad tulevad siia nõ vabatahtlikult ning heade kavatsustega, et pääseda lahingute ja surma saamise eest. Venemaa poolt ründab neid pooleldi “isehakanud” isevalitseja, poolhullunud skisofreenik, kes on ähvardanud pea kogu maailma tuumapommidega rünnata.

Minu isiklik arvamus on, et enne võiks tõesti lubada siia kaitse alla meiega veidigi sarnases kultuuriruumis elavaid Ukraina sõjapõgenikke, kui meile täiesti võõra usukombe ja tavaga rahvaid. Näiteks moslemid on ju ise kinnitanud, et islami usk on teistest ülim ja püha. Kõik riigid, kuhu neil on õnnestunud oma suuremad kogukonnad rajada, on juba praegu hädas nende ohjeldamisega, vaatamata võimsatele politseijõududele või majanduslikule rikkusele. Mida siis veel suudaks väike Eesti riik.

Vaadake või sedagi, kuidas õigel ajal ei osatud sigade Aafrika katku peletamiseks midagi ette võtta ning nüüd võideldakse sellega saamatult, hävitatakse tuhandeid sigu ja põletatakse neid rahva raha eest. Samal ajal üks osa elanikkonnast kannatab sageli tühja kõhtu. Ostetakse miljonid maksivad põletusmasinaid, suletakse järjest seafarme ja võib-olla varsti keelatakse ka metsas marjul- ja seenelkäimised, sest katku surnud metsseakorjused on koristamata ning levitavad jätkuvalt taudi.

Minu isiklik arvamus on, et võib-olla hoitakse spetsiaalselt suuri metsseakarju, et läänest tulevad euromiljonärid saaksid siinsetes metsades jahil käia ning püssi paugutades lõbutseda.

Järeלקaja

Sõjavangidest veel nii palju, et kui peale sõda süüdistati taluperemehe nende orjastamises, siis olid just sõjavangid ise need, kes lükkasid selle ümber, sest vaid niimoodi pääsesid nad vanglapiinadest ning jäid ellu.

Endine vang, David Koval, kes pärast sõda Ukrainas ära käis ja kellel sinna enne sõda naine ja lapsed maha jäid, tuli sealt kohe tagasi ning rääkis, et seal oli hirmus, rahvas elas pooleldi näljas, aga kõige hullem oli see, et NKVD organid uurisid ja süüdistasid just neid endisi sõjamehi kodumaa reetmises, kes ise endid sakslaste kätte vangi andsid, mõistsid neid surma või väga pikaks ajaks vangilaagritesse.

David elas kogu ülejäänud elu Uusnas ja alati, kui ta hobusega Adonist läbi sõitis, olles ise vähese jutuga, ikka midagi sõjaegsest elust talus tänutundega meenutas. Ühe Ukraina sõjavangiga töötasin ka mina lapsena koos. See oli ajal, mil Adoni rehehoonel, kus hoiti sovhoosi heina, katust remonditi. Vasja Jartšenko lõi seal laastukatust ja mina viisin redelit mööda laastupampusid rihmaga seljas üles. Ta oli üks lõbus ning heatahtlik mees. Oma segakeelse ukraina-eesti jutuga rääkides sai pidevalt ka nalja.

Selline oli elu Adonis 1944. aastal, mille juurde ma millalgi edaspidi korra veel tagasi tulen. Mida selle loo kohta arvata? Eks kõik tahavad saada kaitset ja kindlustunnet, aga kas kõik ka seda alati väärivad?! Ajaloo pöördtuultes tuleb pidevalt olukorda ümber hinnata. Käed rüpes istuda ning mitte midagi teha, võib asi veelgi hullemaks minna!

Kui ikka ise ei oska, ammuta seda teiste kogemustest!

Ilmar Kikas, Adoni

Armas Viiratsi rahvas!

Viiratsi on ilus ja siin peab olema kõigil hea elada.

Maastikureljeefi poolest on Viiratsi alevik oma tiikide kaskaadiga, tõusude ja langusega väga atraktiivne. Ja kui sissesõit alevikku mööda endist mõisaallee oleks korrastatud, puud võrsetest puhtad, tekiks tee, mis viis kunagi mõisaparki. Sama ilus võiks olla Väluste poolt sissesõit.

Keskuses asub meil uus kauplus Konsum. Selle ehitusega tekkiski keskus. VTÜ rahvas võiks tihedamini hoolitseda poe ümbruse eest, kõnnitee ääred puhtad, pinkidega puhkeala puhas ja korras.

Nooruse tänav hakkab juba ilmet võtma, on korralikult niidetud, puud võrsetest puhtad ja taamal on näha ka tiikide kaldal ehedat loodust. Sealt läheb meie terviserada, mis ühineb linna radadega läbi tunneli.

Lasteaed on väga hoolitsetud ja seda näeb meie kasvav põlvkond.

Aga on ka üsna halba olukorda nn. Õnne 13 piirkonnas. Seal nagu ei elaks keegi, kuigi kortereid on valla valduses kui ka erakätes.

Ka sealt läheb mööda tee garaažideni ja edasi. Võiks vähemalt niidetud olla, oleks ka korrektsem.

Teine olukord on keskuses asuv unustatud katlamaja hoone. Ümber selle vedeleb igasugust kola. Niidetakse küll korralikult, aga mulje on ikka kehv. Suurel muruplatsil seisab uhkes üksinduses hall ühistute prügikonteiner. Kas mitte ei

peaks olema igal ühistul oma prügikoht.

Kui saaks ühise prügimajanduse korralikult ritta seatud võivad nad jääda samasse kus nad on.

Ka elektroonika ja ohtlike jäätmete koht võiks olla keskuses, aga nii et nad elanike silma ei riiva.

Meil on ilmunud kunsti harrastavad noored. Ehk võiks noored võtta ühendust Viiratsi Alevikuseltsiga ja kaasaks ka rahvamaja ja võiks ilusa grafiti maalingu teha vana katlamaja otsaseinale. Oleks põnev

ja vaatamisväärne. Haljastust peaks ka sellel platsil olema.

Ja seega ettepanek - teeme kodukoha korda. Selleks on vaja entusiasmi, pisut tööd ja ongi korras.

Oleme teiega nii mõtetes kui tegudes!!

Mõtteid mõlgutasid energilised naised Viiratsist.

Kooskõlastatud Viljandi Vallavalitsusega.

Pärsti küla kutsub Sind oma 95. sünnipäevale laupäeval, 22. augustil algusega kell 16.00 mõisahäärberi juurde

- Lõbusad ja sportlikud jõu- ja ilunumbrid väikestele ja suurtele, sh täiesti erilistel aladel nagu "Ümber järve tuiskamine", "Mure äraheitmine", "Õnneratta veeretamine", "Kartulivõtuks valmistumine", "Raua needmine", "Värviga tulistamine", "Tühi kott ei seisa püsti" ... ja see pole sugugi veel kõik.

- Pilk ajalukku. Kodulootoa pidulik esitus ja mõisatuur giidiga.

- Kohvik ja sünnipäevasupp. Mõlema jaoks võta kaasa veidi taskuraha. Külale sünnipäevaks ja kohviku valiku rikastamiseks ei ole keelatud kaasa võtta oma kooki, mida me kõigile soovijatele väikese tasu eest siis lahkesti

müüme. Oma suppi kaasa vaja võtta ei ole.

- Pole välistatud, et saab natuke näitemängu näha.

- Näputööde imetlemine ja laat. Näituseks nimetame kõike seda, mida sa näitamise vääriliseks pead, aga müüa ei raatsi. Laada jaoks võid kaasa võtta ka kõike seda, mida Sa ise enam ei vaja, aga võibolla keegi teine. Kindlasti saad taas ülevaate meie käsitööringi naiste tegemistest. Kui tahad oma oskusi ka teistele õpetada, siis võid oma töökoja kohe püsti panna!

- Loterii-allegrii. Me ei saa kuidagi garanteerida, et iga loos võidab, aga

võidud on püüdmist väärt! Kui tahad midagi omalt poolt loosiauhinnana välja panna, siis on külal sellest väga hea meel.

- Kingituseks stuudiofoto kõigile, kes oma riietusega näitavad, milline oli mood 95 aastat tagasi. Teistele tasu eest.

- Tantsuks bänd algusega kell 20.00. Pilet 3 eurot.

PS! Sünnipäevapidu finantseerime peamiselt eelkirjeldatud tuludest. Korjanduskarp küla toetamiseks. Kavas võib olla väikeseid muudatusi, aga pidu tuleb just täpselt nii rõõmus, nagu on peokülastajale.

Tule!

17. Holstre- Paistu jooksul sündis rekord

1 augustil toimusid Valla külade päevad Paistus, mille hommikuse programmi osa oli traditsiooniline Holstre- Paistu maanteejooks. Sellel aasta jooks ei toonud rajarekordit, küll aga saavutati sellel aastal osalejate rekord- 158 põhidistantsil osalejat ja 84 lastejooksus osalejat kokku 242 osalejat.

Toon siinkohal ära vanusegruppide võitjad

M 8–11 Andreas Hantson

M 12-15 Oliver Pikkor
M 21 Keio Kits- jooksu üldvõitja
M 40 Margus Pirkसार
M 50 Jüri Siht
M 60 Ants Kuusik
M 70 Jaan Mättas
N 12–15 Karolina Pugal
N 21 Monika Pilli
N 35 Külli Pirkसार
N 50 Margarita Kibena
N 60 Aino Tuuling

Protokolli on võimalik lugeda valla kodulehelt www.viljandivald.ee

Holstre–Paistu maanteejooks on Viljandi valla seeriajooksu II etapp, III etapp toimub 8. Augustil Viiratsis- Kolme Tamme jooks.

Jooksu hea korraldus taga on alati hea meeskond – Hanno Priks, Einar Kaigas, Veiko Jüris, Tiit Tammemäe – Suured Tänu!

Väikesed seakasvatjad saavad seakatkuga võitlemiseks toetust

Maaelu Edendamise Sihtasutus hakkab seoses sigade Aafrika katku jõudmisega Eesti seafarmidesse toetama väikeseid seakasvatajaid bioohutusnõuetesse investeerimisel või väljumist seakasvatusest ning pakkuma seakasvatajatele tasuta majanduslikku nõuannet.

MES toetab seakasvatajaid läbi kolme meetme, mis avanevad 10. augustil:

- MES toetab väikse ja keskmise suurusega ettevõtjaid ning eraisikuid, kes soovivad seakarja likvideerida ja lõpetada seakasvatamise seniks, kuni sigade Aafrika katku oht on möödas või karmistunud bioohutusnõuded on täidetud. Toetust saab taotleda eelkõige põllumajandus- saaduste esmatootjast ettevõtja, kelle aastane müügitulu on väiksem kui 4000 eurot ja füüsiline isik, kes tegeleb sigade pidamisega põllumajandusloomade registri andmete järgi. Toetust makstakse 1€/kg elussea kohta, kuid mitte rohkem kui 4000 eurot ühe taotleja kohta.

- MESi konsulendid annavad kahe

tunni ulatuses tasuta nõuannet, kes seakasvatajale pakutakse välja lahendusi kriitilises olukorras toimetulekuks. Nõuande saajate sihtühma kuuluvad põllumajandusettevõtjad ja eraisikud, kes tegelevad sigade pidamisega põllumajandusloomade registri andmete järgi ning kes soovivad teavet sigade Aafrika katku tõrje rakendamiseks vajalike bioohutuse meetmete kohta. Nõuande saamiseks palub sihtasutus võtta ühendust Maaelu Edendamise Sihtasutusega (tel 731 3652; lemmi.maasik@nouandeteenistus.ee).

- MES hakkab andma soodustingimustel laenu seakasvatusega tegelevatele ettevõtjatele. Laenu sihtgrupp on väikese ja keskmise suurusega seakasvatuse- ettevõtte, kes plaanivad seakasvatamisega jätkata, kuid kellel puuduvad vahendid näiteks sigade pidamiseks ettenähtud ohutusnõuete täitmiseks. Laenu andes arvestatakse vähese tähtsusega abi andmise reegleid. Laenumeebaseerub sihtasutuses kasutusel oleval laenu- otel, kuid selle intress on võrreldes kehtiva tootega madalam (1% aastas laenujää-

gist). Laenu saamiseks palub sihtasutus ühendust võtta Maaelu Edendamise Sihtasutusega (tel 648 4148; lea.kirsipuu@mes.ee).

Kõiki loetletud meetmeid on õigus seakasvatajatel taotleda, kuid konkreet- sed lahendused töötatakse välja koos- töös nõustajatega. Kokku toetatakse läbi erinevate meetmete seakasvatajaid kuni 1,237 000 euro eest, lisaks MESi laenu- ressurss ja laenu tagatised.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse ees- märk on toetada ja elavdada Eesti maa- piirkonna ettevõtlust, luues paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maaettevõtluse konkurentsivõimet. Siht- asutuse asutajaõigusi teostab maaelumi- nister.

Lisainfo:

Raul Rosenberg

MESi juhatuse esimees

Tel 524 4148

raul.rosenberg@mes.ee

Maaelu Edendamise Sihtasutus

VILJANDI VALLA PEREPÄEV VIIRATSIS

20. AUGUSTIL 2015

SUVELAVA AJAKAVA:

- 13:00-13:15 Tervitus taasiseseisvumispäevaks
13:15-13:30 Muusikaline tervitus Kalmetu kooli vilistlaste kammerkoorilt
13:30-14:00 Ettevõtjate omatoodangu laada avamine (päevajuht Kloun Ummi ja tema show)

Pidulisi tervitavad meie kultuurikollektiivid:

- 14:00-14:25 Viiratsi rahvamaja ja Uusna Külamaja
14:30-14:55 Saarepeedi rahvamaja
15:00-15:25 Tänassilma rahvamaja
16:00-16:25 Paistu rahvamaja
16:30-16:55 Ramsi Vaba Aja Keskus
17:00-17:30 Laadaloos
18:00 Lõõtsavägilased ja tantsuks ans. Untsakad

ATRAKTSIOONID:

- Mulgimadina batuudid
Helikopterisõit - linna kohal 5 min- ühele 35 € algusega Viiratsi staadionilt
Ponisõit ühele 2€ Viiratsi rahvamaja parklast

Vihma korral laat Viiratsi rahvamajas ja kultuuriprogramm Viiratsi algkooli saalis

*Taat on tugev, memm on kärmas,
koos teid näha on nii armas!*

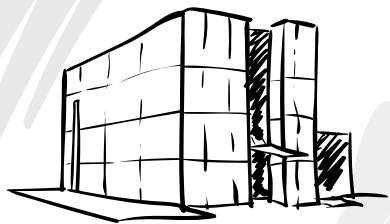
Johan ja Linda Tamm

Õnnitleme teemantpulmapäeval!

*Poeg laste ja lastelastega,
Kaja ja Martin*

VILJANDI KREMATORIUM

Piiri 1a
+372 5588010
www.viljandikrematorium.ee

TAASKASUTUSKESKUS

**Võtab vastu
kasutatud asju:**

**mööblit, riideid,
kodukaupa, tehnikat jms.**

Reinu tee 3, Viljandi

Info: 5304 7744

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.

Tel: 56 111 900

Puurvesi
PUURKAEVUD

Tel: 5569 4310
Taavi Hanson
info@puurvesi.ee
www.puurvesi.ee

Puurkaevude ja maasoojus puuraukude
projekteerimine, puurimine, remont ja
likvideerimine.

Vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamine,
reovee mahutite, septikute ning
süvaveepumpade müük ja paigaldus.

TEATED • TEATED • TEATED • TEATED • TEATED

Hea Viljandi vallas tegutsev ettevõtja!

20. augustit tähistab Viljandi vald suure perepäevaga Viiratsis, kuhu ootame vallas tegutsevaid ettevõtjaid oma kaupamüüma või teenust tutvustama ja osalema suurel omatoodangu laadal!

Lisaks laadale on igal täistunnil Viiratsi laululaval valla rahvamajade kollektiivide esinemised, lastele teeb nalja kloun Ummit, õhtul esineb ansambel Untsakad koos Löötsavägilastega.

Laadal osalemisest anna palun teada kati.koppel@viljandivald.ee või telefonil 5662 6624 Kati Koppel.

Osalemise tasuks palume ühte eset, teenust või toodet laadaloosile.

Iga laadaline võtab kaasa oma laua ja tooli.

Ootame teid laadale!

PUIATU RAHVAMAJAS

20. augustil kell 13.00 – 16.45

Kinobussi töötuba, kus saab ise juhendajate abiga filmi teha, väiksematel abiks vanemad

Kell 17 lastefilmid (pilet 1€) – “Limonaadi lugu”, “Kilplased”, “Kas maakera on ümmargune”

Kell 18 päeva temaatiline film “Heinz Valk”

Kell 20 “Kirsitubakas” (pilet 2 €)

Tee ja kohvi tasu eest, võimalik teha annetust rahvamaja heaks.

Päev lõpeb ilutulestikuga.

Sündmust toetab Kohaliku Omaalgatuse Programm ja Viljandi vallavalitsus.

22. augustil kell 20.30

esineb ansambel MANEO.

See sõpruskond on koos musitseerinud alates 2012. aastast ja talle on omane eriline, läbipaistev helikeel. Mitmetel võistulaulmistel on nad saavutanud kõrgeid kohti. Kontserte on antud nii Eestis kui välisriikides. Ansambelis laulavad: Teet Kaur, Jüri Liiva, Helena ja Aare Külama, Eva-Lotta Vunder ja Karmela Tennemaa.

Sooja ja ilusa ilma korral toimub kontsert Tünnimäel, teisel juhul Puiatu rahvamajas. Pilet 2 €

Info: Sirje Kannel, tel. 5197 2678

Puiatu Haridusseltsi juhatuse esimees

TUNDIDE AJA MUUTUS

Alates 01.09. 2015 muutuvad Saarepeedi Koolis tundide kellaajad!

Tundide ajad:

1. 08:30-09:15	Söögivahtetund
2. 09:25-10:10	5. 12:25-13:10
3. 10:20-11:05	6. 13:20-14:05
Söögivahtetund	7. 14:15-15:00
4. 11:25-12:10	

NB! Seoses muudatustega võib tulla bussiliinide graafikus muudatusi. Palun jälgida infot valla ja kooli kodulehel!

Oja Kool võtab vastu õpilasi I klassi ja huvitundidesse

Loe lisaks: www.kasvukes.ee

või küsi 510 8946

OÜ Avitar Viiratsi Hoolekandekeskus pakub tööd hooldajale

CV koos kontaktandmete ja palgasooviga saata aadressile viiratsihk@gmail.com

- Tööandja – OÜ Avitar;
- töökoha asukoht – Mõnnaste tee 2, Viiratsi alevik, Viljandi vald;
- ametinimetuse – hooldaja;
- tööaeg – töö graafiku alusel, võimalus töötada täistööajaga või osalise tööajaga;
- töötasu – kokkuleppel;
- kandideerimise tähtaeg 15. september 2015;
- tööle asumine – niipea kui võimalik.

Ramsi Vaba Aja Keskuse lahtiolekuajad:

T – L kell 11.00 – 20.00

P, E suletud

Ramsi Rahvaraamatukogu lahtiolekuajad:

teisipäev	kell 11.00–19.00
kolmapäev	kell 11.00–19.00
neljapäev	kell 11.00–19.00
reede	kell 11.00–19.00
laupäev	kell 11.00–15.00

Heategevuslik korjandus meie valla suurpere tublike lastele digiklaveri ostuks!

Korjanduskarp “Aitame koos aidata!” asub vallamajas II korrusel kabinetis nr 202.

Viljandi Jaani kiriku kellamäng

Rahvusvaheliste Hansapäevade raames toimus 4. juunil 2015 Viljandi Jaani kiriku kellamängu õnnistamine ja avakontsert. Alates sellest kõlab Eestis ainulaadne kellamäng Viljandi Jaani kirikus igal keskpäeval kell 12.00 ja õhtul kell 18.00.

Kell 12.00 kõlav kellamäng kestab ca 12 minutit. Kõlavad Tuuliki Jürjo seatud popurrii Eesti rahvaviisidest, rahvakooraal “Mu süda, ärka üles”, Paciuse “Mu isamaa, mu õnn ja rõõm” ning Briloni kellamäng.

Kell 18 kõlab kellamäng mõne minuti ning selleks puhuks on seatud koraal “Õhtu jõuab jälle”.

Kokkuleppel on võimalik kellamängu kuulata ka teistel aegadel. Selleks palume eelnevalt teada anda e-posti aadressil viljandi.jaani@eelk.ee

Kellamängu on väga hea kuulata kirikuiselt sillalt või istudes kiriku vahetus läheduses olevatel pinkidel.

Ootame kõiki kellamängu kuulama ning kindlasti ka kirikusse sisse astuma.

EELK Kõpu Peetri kogudus

August

Lõikuskuu juhtsalm: *Jeesus Kristus ütleb: Olge siis arukad nagu maod ja tasased nagu tuvid!* Mt 10:16

P, 23. august kl.14 ARMULAUAGA JUMALATEENISTUS

Teenivad õp. K.Sääsk ja organist M.Saaremets Suure-Jaani kogudusest

Koguduse õpetaja on augustis puhkusel, teda asendab Suure-Jaani koguduse õpetaja Kristi Sääsk.

September

Mihklikuu juhtsalm: *Jeesus Kristus ütleb: Kui te ei pöördu ega saa kui lapsed, ei pääse te taevariiki!* Mt 18:3

P, 13. september kl.11 ARMULAUAGA JUMALATEENISTUS

L, 19.september Viljandi praostkonna koguduste infopäev

P, 27. september kl. 11 ARMULAUAGA JUMALATEENISTUS

Septembris jätkavad taas lasteringid Kõpu koolimajas, külatunnid Puiatu raamatukogus ja kirikutunnid Kõpu hooldekodus. Muude ürituste, näituste, seminaride, kontsertide jm. kohta lisandub info jooksvalt.

Jumalateenistused toimuvad kuu 2. ja 4. pühapäeval, kirikupühadel, paastu- või rõõmuagadel.

Ekskursioonid ja ringkäigud toimuvad kirikus kokkuleppel kogu aeg – võtke julgust ühendust!

Koguduse õpetaja: Hedi Vilumaa, telefon 43 44 380 või 5348 5573, hedi.vilumaa@eelk.ee. Koguduse juhatuse esimees on Taivo Lehesmets.

Info ka FB-s: www.facebook.com/kopupeetri.

Õnnitleme septembrikuu sünnipäevalapsi!

99					
Erna Luha	28.09.1916	Hendrikumõisa küla	Hugo Tamme	18.09.1940	Ramsi alevik
94			Hedvi Veimann	20.09.1940	Saareküla
Erna Kase	4.09.1921	Leemeti küla	Kalju Jõhve	28.09.1940	Viiratsi alevik
Hilja Samariüitel	18.09.1921	Vana-Võidu küla	70		
Elvi Parik	7.09.1930	Viiratsi alevik	Luule Soovik	5.09.1945	Tänassilma küla
Salme Leppik	28.09.1921	Tobraselja küla	Tiia Org	9.09.1945	Viisuküla
92			65		
Hilda Säde	14.09.1923	Uusna küla	Aleksander Šmutov	2.09.1950	Viiratsi alevik
90			Peeter Rennit	3.09.1950	Tõmbi küla
Alide Maidla	21.09.1925	Tohvri küla	Sirje Mäeorg	7.09.1950	Ruudiküla
Agnessa Tikko	23.09.1925	Uusna küla	Ilse Usin	11.09.1950	Vardi küla
Kunilda Tammisto	28.09.1925	Peetrimõisa küla	Rein Linder	15.09.1950	Tobraselja küla
85			Jaan Grunski	19.09.1950	Mäeltküla
Olaf Samariüitel	5.09.1930	Vana-Võidu küla	Astrid Kärt	26.09.1950	Saarepeedi küla
Elvi Parik	7.09.1930	Viiratsi alevik	Niina Harrik	26.09.1950	Viiratsi alevik
Leo Nõmm	10.09.1930	Uusna küla	Henn Mõttus	27.09.1950	Savikoti küla
Laine Täks	17.09.1930	Vana-Võidu küla	Lehte Toomberg	28.09.1950	Mustivere küla
Aleksander Raikko	28.09.1930	Karula küla	60		
80			Ain Võido	6.09.1955	Jämejala küla
Maret Ode	2.09.1935	Ramsi alevik	Elle Radin	7.09.1955	Viiratsi alevik
Voldemar Nilus	7.09.1935	Valma küla	Riina Jüris	11.09.1955	Kingu küla
Ülo Mutli	9.09.1935	Puiatu küla	Krista Pääsik	21.09.1955	Viiratsi alevik
Eevi Nälk	11.09.1935	Jämejala küla	Enno Pikkpõld	22.09.1955	Kiini küla
Elvi Päll	27.09.1935	Ramsi alevik	Agu Allik	25.09.1955	Viiratsi alevik
75			Evald Ental	27.09.1955	Ramsi alevik
Aleksander Kitsing	11.09.1940	Paistu küla	Valeri Bogomolov	28.09.1955	Vana-Võidu küla
			Arvo Vaher	29.09.1955	Vardja küla

Õnnitleme lapse sünni puhul!

12. juunil sündis
Heidi Viilopi ja Sven Reitel perre
tütar **Hanna** Reitel

17. juunil sündis
Liina Reilesi ja Ats Uibopuu perre
tütar **Lisell** Uibopuu

22. juunil sündis
Age ja Ahto Alasi perre
poeg **Ats** Alas

3. juulil sündis
Janne Širikova ja Rasmus Leiteni perre
tütar **Emilia** Leiten

9. juulil sündis
Kärt Kääriku ja Tanel Kirsti perre
tütar **Nora Mia** Kirst

12. juulil sündis
Pille Soopa ja Karl Kabaneni perre
poeg **Rainer** Kabanen

25. juulil sündis
Eve ja Meelis Poolakese perre
poeg **Joonatan** Poolakese

MÄLESTAME

TÖNIS MÄEMEE
30. 05. 1940 – 11. 06. 2015
Savikoti küla

MILVI OLMAN
15. 10. 1937 – 14. 06. 2015
Viiratsi alevik

ANTS RAUDSEPP
03. 05. 1953 – 16. 06. 2015
Ramsi alevik

MAIE KALAMEES
19. 06. 1956 – 22. 06. 2015
Tohvri küla

JAAN VAHTRAMÄE
02. 07. 1942 – 24. 06. 2015
Saarepeedi küla

NATALIA PETERSON
29. 08. 1917 – 26. 06. 2015
Mustapali küla

JAAN TOMSON
04. 08. 1935 – 29. 06. 2015
Pulleritsu küla

HELGA ARAK
25. 11. 1927 – 01. 07. 2015
Jämejala küla

ALIIDE ÜLESOO
20. 09. 1927 – 16. 07. 2015
Heimtali küla

VAALJA VETKAS
30. 01. 1942 – 17. 07. 2015
Viiratsi alevik

PIIA JÜRIS
11. 02. 1946 – 21. 07. 2015
Viiratsi alevik

LYA VAHTRAMÄE
28. 07. 1947 – 22. 07. 2015
Kingu küla

SAIMA ÕUNAP
13. 02. 1932 – 26. 07. 2015
Vana-Võidu küla

MAIMU MAKKO
06. 10. 1933 – 30. 07. 2015
Viiratsi alevik

JAAN-MARTIN RIIGOR
11. 03. 2002 – 01. 08. 2015
Kiini küla

RENATE KIVILAAN
06. 01. 1942 – 03. 08. 2015
Päri küla